

Anna Lappalainen

LAHDEN KAUPUNGIN
NUORISOPALVELUIDEN JA
PAIKALLISTEN YHDISTYSTEN
YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN
LEIRITYÖSSÄ

Opinnäytetyö
Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma YAMK

Marraskuu 2013

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Opinnäytetyön päivämäärä 20.11.2013
Tekijä(t) Anna Lappalainen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (YAMK)	
Nimeke Lahden kaupungin nuorisopalveluiden ja paikallisten yhdistysten yhteistyön kehittäminen leirityössä		
Tiivistelmä Kehittämistyöni aiheena on Lahden kaupungin nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyö. Työn tavoitteena on kehittää Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten välistä yhteistyötä leirityössä. Keskeisenä toimenpiteenä on laatia yhdistisyhteistyömalli, joka kuvaa nuorisopalveluiden ja lahtelaisten nuorisoyhdistysten sekä muiden yhteistyötahojen välistä yhteistyötä leirejä, retkiä ja tapahtumia järjestettäessä. Opinnäytetyöni on otteeltaan tutkimuksellinen kehittäminen. Hankin aineistoa leiriyhteistyön kehittämistä ja yhteistyömallin laatimista varten alkuhaastatteluilta, sähköpostikyselyillä ja kuulemistilaisuudella. Analysoin kehittämistyön aineistot jokaisen aineistonkeruun menetelmän jälkeen sisällönanalyysin keinoin. Kehittämistyön tavoitteen täyttymistä eli yhteistyön kehittymistä leirityössä arvioin ja tarkastelin yhdistysten edustajille ja nuorisopalveluiden työntekijöille toteutetun palautekyselyn avulla ja oman työni, Mennään mettään-projektin, näkökulmasta. Kehittämistyön mukaan yhdistisyhteistyö lisääntyi kuluneen vuoden aikana. Positiivinen asenne ja kehittävä ilmapiiri yhteistyötä kohtaan kehittyivät ja leiriyhteistyön uskotaan vakiintuvan osaksi kunkin tahon toimintaa. Kehittämisprosessissa syntyi yhdistisyhteistyötä ja leiriyhteistyötä koskevia kehittämisideoita, jotka muokattiin konkreettisiksi kehittämistoimiksi ja niitä on lähdetty toteuttamaan. Kehittämistyössä laaditun yhteistyömallin koettiin hyödyttäneen yhdistysten ja nuorisopalveluiden yhteistyötä leirityössä, koska se on lisännyt näiden tahojen välistä tietoisuutta ja avoimuutta. Yhdistisyhteistyön kehittämisen tulevaisuuden haasteita ovat tiedottaminen ja aktivointi. Yhteistyömallin levittämiseen tulee panostaa ja ajatusta yhteistyön kehittämisestä tulee pitää säännöllisesti yllä niin nuorisopalveluissa kuin yhdistyksissäkin. Yhdistisyhteistyömallia, kehittämistyön tuotosta, pystytään hyödyntämään jatkossa myös muissa kunnissa ja yhdistyksissä yhteistyötä kehittäessä.		
Asiasanat (avainsanat) Yhteistyö, kehittäminen, yhdistys, nuorisotoimi, leirit		
Sivumäärä 38 + liitteet (8)	Kieli	URN
Huomaus (huomautukset liitteistä) Erillisenä liitteenä Yhteistyömalli 2013-2015, Lahden kaupungin nuorisopalveluiden ja paikallisten yhdistysten välisen yhteistyön kehittäminen.		
Ohjaavan opettajan nimi Tommi Pantzar	Opinnäytetyön toimeksiantaja Lahden kaupunki, nuorisopalvelut	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the master's thesis 20 November 2013	
Author(s) Anna Lappalainen		Degree programme and option	
Name of the master's thesis Development of cooperation between Youth Department of Lahti and local youth organizations			
Abstract This thesis is a development project and the purpose of it was to develop the cooperation between the Youth Department of Lahti and the local youth organizations. The objective of the study was to create a model for the organizations in Lahti that describes the cooperation between youth organizations, the city and other associations when organising camps, events or trips. The data was collected with interviews and questionnaires. Also a workshop was arranged where representatives from different organizations had the opportunity to express their ideas of cooperation development. Cooperation development was estimated with feedback surveys and from the researcher's point of view. The results showed that cooperation between the Youth Department of Lahti and the local organizations increased during the past year. Especially positive attitude towards developing the cooperation has increased. Youth workers and representatives from different organizations believe that cooperation in organizing camps and events will take place in the future. During the project many ideas arose on how to develop cooperation in the future. Those ideas were modified for the youth workers to benefit them in their work. The created cooperation model was considered useful. It has increased openness and awareness between the Youth Department and the local associations. There are some challenges facing the future of the cooperation. The Youth Department of Lahti and the local organizations should put efforts into sharing the cooperation model. Cooperation should also be activated regularly between the youth workers and the representatives of the other organizations. In the future the cooperation model can be used in other municipalities and organizations when they are developing cooperation.			
Subject headings, (keywords) Cooperation, development, Youth Department, organization, camp			
Pages 38 pages, appendices 8 p	Language Finnish	URN	
Remarks, notes on appendices Cooperation model is a thesis' seperate appendice.			
Tutor Tommi Pantzar		Master's thesis assigned by Youth Department, City of Lahti	

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	1
2 KEHITTÄMISEN TAUSTA JA TARVE.....	3
3 KUNTIEN JA JÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖ.....	5
3.1 Yhteistyön tausta.....	6
3.2 Yhteistyön muodot.....	8
3.3 Yhteistyön mahdollisuudet ja haasteet.....	10
3.4 Yhteistyömallin rakentamisen vaihtoehtoja.....	13
4. KEHITTÄMISTEHTÄVÄ JA KEHITTÄMISPROSESSI.....	16
4.1 Yhdistysyhteistyön tutkimuksellinen kehittäminen.....	17
4.2 Kehittämisprosessi ja aineistonkeruun menetelmät.....	19
4.2.1 Ideointivaihe ja haastattelut.....	20
4.2.2 Kommentointi.....	21
4.2.3 Kuulemistilaisuus.....	22
4.2.4 Valmis malli ja palautekysely.....	23
5. AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET.....	24
5.1 Tiedonhankintahaastattelujen analyysi ja tulokset.....	25
5.2 Sähköpostikommenttien analyysi ja tulokset.....	26
5.3 Kuulemistilaisuuden aineiston analyysi ja tulokset.....	28
6. POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	30
6.1 Tavoitteiden tarkastelua.....	30
6.2 Tulevaisuus ja jatkokehitysideat.....	33
6.3 Lopuksi.....	35
LÄHTEET.....	36
LIITE 1 Haastattelupohja	
LIITE 2 Palautekysely	
LIITE 3 Sisällönanalyysi: tiedonhankintahaastattelut	
LIITE 4 Sisällönanalyysi: sähköpostikommentit	
LIITE 5 Sisällönanalyysi: kuulemistilaisuus	

1 JOHDANTO

Kuntien ja järjestöjen yhteistyö on ajankohtainen aihe ja siihen uskotaan nyt enemmän kuin koskaan. Yhteistyöllä voidaan saada lisäarvoa molempien osapuolten toimintaan ja saavuttaa enemmän kuin yksittäisinä toimijoina on mahdollista. Usko järjestöjen ja kuntien väliselle kumppanuudelle on vahvaa ja siihen halutaan panostaa. Kumppanuus nähdään uutena alueellista kehitystä edistävänä toimintamallina. (Möttönen & Niemelä 2005, 51.) Verkostoitumisen ja kumppanuuden ymmärretään olevan arvokas lisä ja jopa välttämättömyys kuntien ja järjestöjen toiminnassa (Harju 2005, 14). Kuntien ja kolmannen sektorin yhteistyöhön kannustetaan myös Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa 2012–2015 (2012, 21). Kunnallisen nuorisotyön ja järjestöjen verkostoitumisesta haetaan apua muun muassa nuorten oman toiminnan tukemiseen ja alueellisen yhdenvertaisuuden takaamiseen.

Kuntien ja järjestöjen yhteistyössä tarvitaan pelisääntöjä ja uusia toimintatapoja. Näiden määrittely on mahdollista vain ymmärtämällä kummankin osapuolen omat toimintaperiaatteet ja kehityssuunnat sekä näkemällä toimintaympäristön muutoksesta esiin tulevat yhteistyötarpeet. Muuttuvassa toimintaympäristössä ei ole olemassa yhtä oikeaa toimintamallia, vaan eri tilanteissa ja eri yhteistyöalueilla on toimittava eri tavoin. (Möttönen & Niemelä 2005, 7)

Muutamissa suurissa kaupungeissa on kaupungin ja yhdistysten välisen yhteistyön sujumiseksi ja selkeyttämiseksi ryhdytty toimiin. Esimerkiksi Tampereella kaupungin ja yhdistysten välistä yhteistyötä on tehty ja tehdään laaja-alaisesti. Uuden yhteistyön ja toimintamallin myötä on tullut esille tarve linjata aiempaa selvemmin kaupungin ja yhdistysten yhteistyömuotoja ja -mahdollisuuksia. Kaupunki ja yhdistykset ovat laati- neet yhdessä Yhteistyön periaatteet – asiakirjan, jota pidetään konkreettisena ja positiivisena toimenpiteenä vahvistaa monipuolista yhteistyötä yhdistysten kanssa. (Tampereen kaupungin ja yhdistysten välisen yhteistyön periaatteet 2011.) Vantaalla taas on toteutettu nuorisopalvelujen järjestöstrategia vuoteen 2010, jota päivitetään parhailaan. Se linjaa kaupungin ja nuorisotyötä tekevien järjestöjen yhteistoimintaa. Samanlaisiin toimiin on käyty myös Pohjois-Karjalassa, jossa Pohjois-Karjalan maakuntaliitto laati vuonna 2007 Pohjois-Karjalan hyvinvointialan järjestöstrategian 2015. Pohjois-Karjalan hyvinvointialan järjestöstrategian tarkoituksena oli tehdä näkyväksi maakunnan järjestötoimintaa sekä järjestöjen erilaisia rooleja ja tehtäviä hyvinvoinnin kentällä. Strategia tarjoaa konkreettisia toimenpide-ehdotuksia järjestöille ja kunnille

järjestöjen toimintaedellytysten vahvistamiseksi sekä julkisen sektorin ja järjestöjen yhteistyön edistämiseksi. (Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2007.)

Kaupungin ja yhdistysten välinen yhteistyö on ajankohtainen aihe myös Lahdessa. Yhteistyötä yhdistysten ja nuorisopalvelujen välillä tehdään jo yhteisten projektien muodossa sekä erilaisissa tapahtumissa, retkillä ja leireillä. Yhteistyön tekemisen edut ja hyödyt nähdään molemmin puolin ja sitä halutaan kehittää.

Kehittämistyöni aiheena on Lahden kaupungin nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyö. Työn tavoitteena on kehittää Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten välistä yhteistyötä leirityössä. Keskeisenä toimenpiteenä on laatia yhdistisyhteistyömalli, joka kuvaa nuorisopalveluiden ja lahtelaisten nuorisoyhdistysten sekä muiden yhteistyötahojen välistä yhteistyötä leirejä, retkiä ja tapahtumia järjestettäessä. Yhteistyömalli luodaan niin, että sitä pystytään hyödyntämään kaikessa nuorisopalveluiden ja yhdistysten välisessä yhteistyössä, josta leirityössä tehtävä yhteistyö toimii esimerkkinä. Yhdistisyhteistyömalli laaditaan prosessinomaisesti eli vaihe vaiheelta. Sisällön tuottamiseen osallistuvat myös nuorisoyhdistysten edustajat sähköpostikyselyjen ja kuulemistilaisuuden avulla. Kehittämistyön tavoitteen täyttymistä eli yhteistyön kehittymistä leirityössä arvioin toteuttamalla yhdistysten edustajille ja nuorisopalveluiden työntekijöille palautekyselyn. Tarkastelen ja arvioin yhteistyön kehittymistä leirityössä myös oman työni, Mennään mettään-projektin näkökulmasta.

Kehittämistyön teoriatausta rakentuu kunta- ja järjestöyhteistyön ilmiöistä. Perehdyn ensin kunnan ja kolmannen sektorin väliseen yhteistyöhön. Selvitän kunnan ja järjestöjen yhteistyön taustaa, muotoja, mahdollisuuksia sekä haasteita, ja etsin aiemmin luotuja järjestöyhteistyömalleja pohjaksi tulevalle mallillemme.

Yhdistisyhteistyömallin luominen on yksi tapa kehittää Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyötä leirityössä. Vaikka malli tehdään tapauskohtaisesti lahtelaisten yhdistysten ja Lahden nuorisopalveluiden käyttöön, pystytään kehityksen tuotosta hyödyntämään jatkossa myös muissa kunnissa yhdistisyhteistyötä kehittäessä.

2 KEHITTÄMISEN TAUSTA JA TARVE

Kehittämistyöni käsittelee Lahden nuorisopalveluita. Lahden nuorisopalvelut on osa Lahden kaupungin sivistystoimialaa. Se kuuluu toimialalla lasten ja nuorten kasvun vastuualueeseen yhdessä perusopetuksen ja varhaiskasvatuspalveluiden kanssa. Nuorisopalveluiden palveluyksikkö on jaettu toimintasektoreittain neljään toimintayksikköön: sisäisiin palveluihin, osallisuuden ja kansalaistoiminnan palveluihin, alueellisiin palveluihin sekä työllisyys- ja erityispalveluihin. Yhdistysten kanssa tehtävä yhteistyö ja leirityö sijoittuvat osallisuuden ja kansalaistoiminnan palveluiden alle. Nuorisopalveluita johtaa nuorisotoimenjohtaja ja toimintayksiköitä yksikön päällikkö. Päätoimisia työntekijöitä on 50 ja määräaikaista 20. Toimipisteitä on 15. Nuorisopalvelut vahvistaa toiminnallaan nuorten oman toiminnan ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Nuorille tarjotaan työllisyys- ja erityispalveluja, tukea, neuvoja, työtä, harjoittelua ammatin, tiloja, tapahtumia, toimintaa, kansainvälisyyttä, monikulttuurisuutta, osallisuutta, leirielämää ja luontoa. Asiakaskohtaamisia on vuosittain keskimäärin 180 000. (Rantanen 2013.)

Nuorisopalveluiden ja kolmannen sektorin yhteistyö on ajankohtainen aihe Lahdessa tällä hetkellä. Lahden kaupungin nuorisopalvelut tekee monenlaista yhteistyötä, kuten yhteisiä tapahtumia, leirejä sekä projekteja, paikallisten yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Yhdistysyhteistyötä pidetään tulevien vuosien kehittämiskohteena. Tämä näkyy Nuorisopalveluiden kehittämissuunnitelmassa 2013–2018. Yhtenä kehittämissuunnitelman strategisena tavoitteena on ”Lahti on nuorelle hyvä kotikaupunki”. Tähän tavoitteeseen nuorisopalvelut vastaa kehittämällä yhdenvertaista ja moninaisuutta arvostavaa kotikaupunkia parantamalla kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan edellytyksiä. Käytännössä tämä tarkoittaa yhteistyön kehittämistä yhdistysten ja käyttäjäryhmien kanssa. Yhdistysyhteistyöhön panostaminen tulee esille myös kehittämissuunnitelman strategisessa tavoitteessa ”Lahtelaisella nuorella on monipuoliset osallisuuden ja yhteisöllisen toiminnan mahdollisuudet”. Nuorisopalvelut vastaa tähän tavoitteeseen tukemalla nuorten yhteisöllisyyttä ja toimintamahdollisuuksia eri toimintaympäristöissä. Käytännössä tällä tarkoitetaan nuorisoyhdistysten ja nuorisopalveluiden yhteistyön lisäämistä ja monipuolistamista vuosina 2013–2014.

Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyö näkyy konkreettisesti muun muassa projektityössä. Lahden nuorisopalvelut ja paikalliset nuori-

soyhdistykset käynnistivät yhteistyössä syyskuussa 2012 kolmivuotisen leiritoiminnan kehittämisprojektin nimeltä Mennään mettään. Projektin tavoitteena on kehittää, tukea ja mahdollistaa Lahden nuorisopalveluiden, lahtelaisten nuorisoyhdistysten ja muiden yhteistyötahojen leiri- ja retkitoiminnan järjestämistä sekä kehittää uusia yhteistyömuotoja leiri- ja retkitoimintojen toteuttamiseen. Kehittämistyössä etsitään yhteistyöhön mukaan tulevien toimijoiden vahvuuksia ja erityisosaamista. Näitä yhdistämällä toiminnan toteuttamisessa saadaan aikaan laadukkaampaa ja tarjonnaltaan monipuolisempaa leiri- ja retkitoimintaa lahtelaisille lapsille ja nuorille. Projektissa luodaan uusi yhteistyömalli erilaisten leiri- ja retkitoimintojen toteuttamiseen Lahden nuorisopalveluiden, lahtelaisten nuorisoyhdistysten, koulujen ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Hankkeessa mallinnetaan ja testataan seikkailu- ja erityispedagogisia menetelmiä, sekä tuotetaan testattua toimintamateriaalia ja ohjelmaehdotuksia nuorisotyön käyttöön. Projektin toimintaympäristönä on luonto- ja leirikeskusympäristö, suurimmalta osin Naumi-Isorannan leirikeskus.

Mennään mettään- projektin taustalla on Lahden nuorisopalveluiden leirikeskuksen ja sen alueen muutokset. Lahden nuorisopalveluilla on hallinnassaan Naumi-Isorannan leirikeskus Päijänteen rannalla Sysmässä. Nuorisopalvelut on aloittanut Naumin alueen kehittämisen leirikeskukseksi nuorisoyhdistysten ja yhteisöjen käyttöön vuonna 1972. Leirikeskusalue laajeni huomattavasti vuonna 2010 koskemaan myös lähistöllä olevaa Isorannan aluetta. Tällöin kasvoi paine kehittää leiritoimintaa ja lisätä alueen käyttöä. Naumi-Isorannan leirikeskus halutaan kehittää monipuoliseksi leiri- ja retkeilyalueeksi sekä toimintavälineeksi nuorisotyön eri työmuotojen tueksi. Kehittämistyön kohteena ovat ns. perinteinen leiri- ja retkitoiminta, leirikoulutoiminta, ympäristökasvatus ja luontokokemuksiin perustuvat toimintamallit sekä itse leirikeskuksen fyysinen ympäristö.

Tällä hetkellä leirialueella toteutetaan vuosittain paikallisten nuorisoyhdistysten ja nuorisopalveluiden nuorisoleirejä, erityisryhmien leiritoimintaa, yläkoululuokkien toimintakokemusleirejä sekä ryhmähenkeä tukevia toimintapäiviä koululuokille ja nuorten työpajojen nuorille. Toistaiseksi nuorisopalveluiden ja yhdistysten yhteistyö leirien järjestämisessä on ollut pienimuotoista. Yhdistykset ovat järjestäneet nuorisopalveluiden leirikeskuksessa vuosittain omia leirejään. Sen lisäksi yhdistykset ja nuorisopalvelut ovat järjestäneet vuosien saatossa muutamia yhteisiä leirejä sekä vierailleet toistensa leireillä jakamassa ohjaus- ja ammattitaitoa.

Nuorisopalvelut sekä paikalliset yhdistykset haluavat kehittää keskinäistä yhteistyötä. Nuorisopalveluissa yhteistyön kehittämisen nähdään olevan ajankohtaista ja tarkoituksenmukaista, ja se nähdään mahdollisuutena sekä vähän käytettynä resurssina. Sekä yhdistyksillä että nuorisopalveluilla on paljon osaamista, mitä voitaisiin hyödyntää puolin ja toisin. Myös Raha-automaattiyhdistyksen (2010) kuntakentälle tekemän kyselyn mukaan kolmas sektori nähtiin kunnissa periaatteessa voimavarana ja yhteistyökumppanina. Kuntien edustajien mielestä järjestöjen todellinen potentiaali on kuitenkin paljolti käyttämättä, eikä kolmannen sektorin asiantuntemusta osata vastaajien mielestä riittävästi hyödyntää. Suurimmaksi haasteeksi kuntakentän vastaajat kokivat, että toimintamalli ja rakenteet kunnan ja järjestöjen väliselle paikallisen tason yhteistyölle puuttuvat. Veikkolaisen (2010) mukaan kunnissa tarvittaisiinkin selkeämpiä toimintamalleja yhteistoiminnan alueelle, joka jää avustustoiminnan ja ostopalvelujen väliin. Saman ilmiön ovat havainneet myös lahtelaisten yhdistysten edustajat. Yhdistysten edustajat kaipasivat yhteistyön tekemiseen selkeyttä ja konkreettista ohjeistusta, mallia siitä miten yhteistyötä tehdään. Yhdistysten edustajat halusivat myös kehittää ja kokeilla uusia yhteistyön muotoja erilaisten toimintojen ja tapahtumien toteuttamiseksi. Uusia ideoita ja innovatiivisuutta löytyy, mutta käytännön työhön kaivataan tukea. Molempien tahojen mielestä yhteistyötä ja sen mahdollisuuksia tulee tarkastella näkökulmasta, jossa palveluja ei tuoteta ja osteta, vaan kumppanuus toteutetaan vuorovaikutuksessa konkreettisina yhteistoimintoina, esim. tapahtumina ja leireinä.

3 KUNTIEN JA JÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖ

Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta koostuu julkisesta hyvinvointivaltiosta ja kansalaisyhteiskunnasta eli ihmisten ja kansalaisten yhteisöistä. Vastuu hyvinvointiyhteiskunnasta on jakautunut; julkishallintokeskeisestä hyvinvointivaltiosta on siirrytty monitoimijamalliin, jossa suositetaan verkostomaista yhteistyötä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välillä. Kuntien ja järjestöjen yhteistyössä on kysymys kansalaisyhteiskunnan ja hyvinvointivaltion suhteesta. Hyvinvointivaltion tulee järjestää ja tuottaa kansalaisten tarvitsemia palveluja sekä kantaa huolta kansalaisten perusturvallisuudesta. Kansalaisyhteiskunta on julkisesta vallasta vapaata ja kansalaisten omaehtoiseen toimintaan perustuvaa. Hyvinvointivaltion tulee luoda edellytyksiä vapaalle kansalaistoiminnalle, eikä kuntien pidä nähdä järjestöjä vain oman palvelutuotannon täydentäjinä. Järjestöt voidaan nähdä myös yhteisöllisyyden edistäjinä ja kansalaisyh-

teiskunnan rakentajina. (Möttönen & Niemelä 2005, 4-7.) Tämä ajatus on lähtökohtana myös Lahden nuorisopalveluissa. Nuorisoyhdistysten ja -järjestöjen toimintaa on tuettu jo vuosia eri tavoilla, muun muassa avustuksilla, tiedotus- ja neuvontapalveluilla sekä maksuttomilla tiloilla. Yhteistyötä kehitetään, koska yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen kulttuurin toivottaisiin leviävän myös kuntasektorille.

Kunnilla ja paikallisyhdistyksillä on nykyaikana runsaasti keskinäistä vuorovaikutusta. Sen luonne ja muodot vaihtelevat suuresti paikallisten olosuhteiden ja tarpeiden mukaan. Useissa tapauksissa yhteydenpito on kertaluontoista liittyen käsillä olevaan tarpeeseen, mutta vuorovaikutus voi olla myös vakiintunutta, pysyvää ja verkottunutta. (Helander 2004, 17.) Myös Lahden nuorisopalveluissa yhdistysten kanssa tehtävän yhteistyön muodot ja tiheys vaihtelevat. Yhteistyötä tehdään yksittäisten tapahtumien tai leirien tiimoilta, mutta myös vuosittain toistuvissa tapahtumissa.

3.1 Yhteistyön tausta

Kolmannella sektorilla tarkoitetaan Harjun (2003, 15) mukaan Suomessa yksityisen ja julkisen sektorin rinnalla olevia järjestäytyneitä toimijoita. Niitä ovat kansalaisten muodostamat ja johtamat yhdistykset, osuuskunnat ja säätiöt. Suomalaiselle kolmannelle sektorille on tyypillistä yleishyödyllisyys, eettisyys, voittoa tavoittelemattomuus, riippumattomuus, yhteisöllisyys, solidaarisuus, yksilöllinen valinnanvapaus, joustavuus ja vapaaehtoisuus. Kolmannella sektorilla ihmiset järjestävät toiminnan itselleen ja muille. Sen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin, eikä se tuota toiminnallaan siihen osallisille taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena tai kohtuullista suurempaa palkkana tai muuna hyvityksenä. (Tampereen kaupungin ja yhdistysten välisen yhteistyön periaatteet 2011.)

Kolmannella sektorilla toimimista kutsutaan kansalaistoiminnaksi. Harju (2003, 10) kuvaa kansalaistoimintaa ihmisen itsestään ulospäin tapahtuvaksi aktiiviseksi toiminnaksi, jossa toimitaan yhdessä ja yhteiseksi hyväksi. Keskeisin osa suomalaista kansalaistoimintaa tehdään kansalaisjärjestöissä. Yhdistyksellä tai järjestöllä tarkoitetaan ihmisten yhteenliittymää, joka toteuttaa tiettyä yhteistä tavoitetta, arvoa tai intressiä. (Harju 2012.) Suomalainen kansalaistoiminta on laajaa ja koskettaa käytännössä kaikkia elämän aloja. Kansalaistoiminta perustuu siihen, että ihmisellä on halu osallistua ja

toimia. Se perustuu pohjimmiltaan ihmisten intoon ja sisäiseen haluun toimia, ei pakkojen, korvausten eikä velvoitteiden varaan. (Harju 2003, 39.)

Kansalaisyhteiskunta on ollut olemassa aina siellä, missä on ollut ihmisten yhteisöjä. Suomessa kansalaisyhteiskunta on syntynyt 1800-luvun loppupuolella sellaisena kuin me sen tunnemme: raittiusliikkeet, työväenliikkeet, nuorisoseuraliikkeet ja muut toimijat alkoivat liittoutua keskenään ja ajaa yhdessä asioita. Järjestöt kiinnittivät huomiota sosiaalisiin epäkohtiin ja toimivat niiden ratkaisemiseksi. Kun hyvinvointivaltio alkoi kehittyä 1960–70 luvuilla, toimi sen rinnalla erilaisia sosiaali- ja terveysjärjestöjä. (Möttönen & Niemelä 2005, 4-7.) Hyvinvointivaltion rakentamisen vaiheessa suuri osa niistä tehtävistä, jotka kansalaisyhteiskunta järjestöjen avulla oli ennen hoitanut, siirtyivät julkisen sektorin huoleksi (Helander 2004, 17). Valtiokeskeinen ajattelu oli niin läpitunkevaa, että valtiollisen sosiaaliturvan ja kunnallisten hyvinvointipalveluiden ajateltiin hoitavan ihmiset ”kehdestä hautaan”. Järjestötoiminnan arvostus laski eikä valtiokeskeisessä hyvinvointiajattelussa ymmärretty kansalaistoiminnan merkitystä. 1980-luvun loppuun asti järjestöjen toiminta nähtiin yhä useammin vain julkisen palvelun täydentäjänä.

Järjestöjen asema alkoi kuitenkin muuttua 1990-luvulla. Kunnat joutuivat kääntymään suuremmissa mitassa järjestöjen ja muiden ei-julkisten toimijoiden puoleen pystyäkseen selviytymään niistä tehtävistä, jotka lainsäädäntö oli niille asettanut. Tässä vaiheessa järjestöiltä alettiin toivoa osallistumista palvelujen tuottamiseen julkisen sektorin yksikköjen tukena. (Helander 2004, 17.) Järjestöajattelu alkoi irtaantua pelkästä hyvinvointivaltioajattelusta. Yhä useammin ruvettiin puhumaan hyvinvointivaltion sijaan hyvinvointiyhteiskunnasta, joka ottaa huomioon muutkin toimijat kuin valtio. Kuntien ja järjestöjen välille alkoi muodostua uudenlaista toimintakulttuuria. Järjestöt alkoivat kiinnostaa kunnallisia toimijoita ja muutamissa kunnissa aloitettiin entistä laajempi yhteistyö. Yhteistoimintaa oli ollut koko ajan, mutta nyt se sai sijaa poliittisessa ja hallinnollisessa ajattelussa sekä kuntien strategioissa ja seutus suunnittelussa. Puhuttiin kumppanuudesta uudella tavalla. Kunnat näkivät järjestöt ulkoisina toimijoina ja osana markkinoita. Kuntia alettiin pitää palvelujen järjestäjinä ja järjestöjä potentiaalisina palvelujen tuottajina. (Möttönen & Niemelä 2005, 18–21.) Vähitellen kuntapäätäjien ja paikallisyhdistysten vuorovaikutus on aikaisempaa enemmän vaikiintunut ja kiinteytynyt. Vuorovaikutus on muuttunut muodoltaan yhä monipuoli-

semmäksi ja se on alkanut pohjautua molemminpuolisen hyödyn ajatukselle. (Helander 2004, 19.)

3.2 Yhteistyön muodot

Nuorisotyössä kuntien ja järjestöjen yhteistyötä kutsutaan usein Veikkolaisen (2010) mukaan kumppanuudeksi. Se voi olla kunnan ja järjestön vapaaehtoista suoraa yhteistyötä tai tavanomaisessa avustussuhteessa sovittua toiminnan suuntaamista. Kumppanuus voi toteutua palvelusuhteesta riippumatta tai sen osana. Kumppanuudessa olennaista on Rouvisen (2010) mukaan aito keskusteluyhteys ja dialogin merkityksen luominen ja käynnistäminen jo aikaisessa vaiheessa. Olennaista on myös yhteinen päämäärä ja tavoitteet. Yhteisten tavoitteiden lisäksi osapuolilla voi olla myös omia tavoitteita. Tärkeää on myös pyrkimys pidempikestoiseen yhteistyöhön. Kumppanuutta voidaan tehdä myös ilman rahaa palvelujen vaihdon periaatteella. Lahden nuorisopalveluissa yhdistisyhteistyö ja leiri yhteistyö perustuu palvelujen vaihdon periaatteeseen. Yhteistyön halutaan tuovan molemmille osapuolille uutta arvoa ja esimerkiksi ammatitaidon siirtyminen taholta toiselle nähdään arvokkaampana kuin palkkioiden vaihto.

Kumppanuus-termin käytössä on Veikkolaisen (2010) mukaan myös epäselvyyksiä ja sen merkitys kaipaisi selkiyttämistä. Sillä saatetaan viitata miltei mihin tahansa. Esimerkiksi sopimussuhde tai avustussuhde on eri asia kuin aito vastavuoroinen kumppanuus. Myös kunnan kumppanuus kansalaistoimintajärjestön kanssa on eri asia kuin sen kumppanuus palvelutuotantoon erikoistuneen järjestön kanssa. Toisaalta nykytilanteessa on ymmärrettävää, että rahoituksen ja veronalaisuuden viranomaistulkintojen paineissa tehdään muodollisesti väljiä tai epämääräisiä kumppanuussopimuksia. (Veikkolainen 2010.)

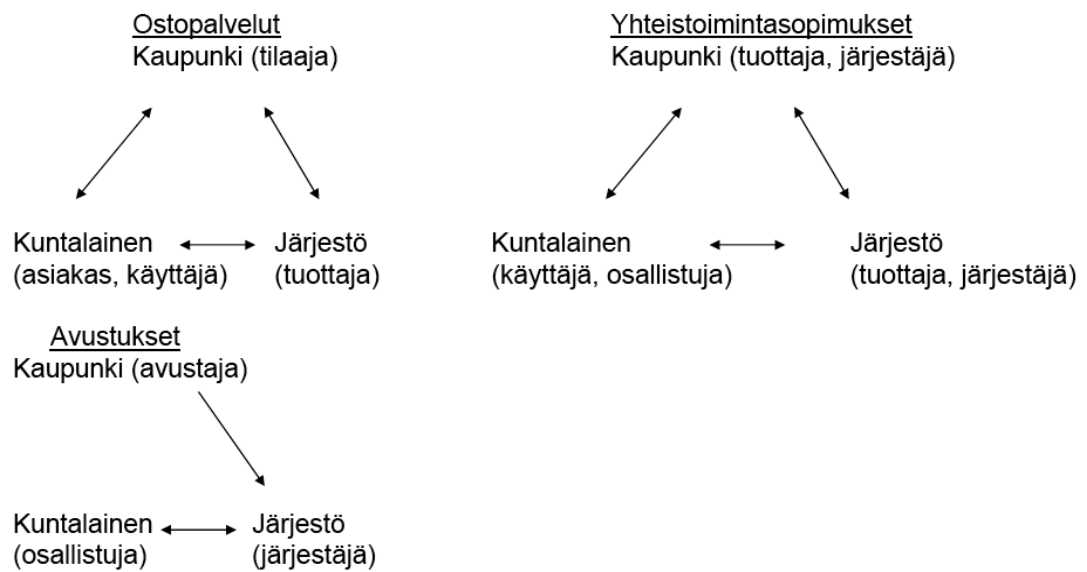
Kolmannen sektorin ja julkisen sektorin yhteistyön muotoja on Veikkolaisen (2010) mukaan useita. Yhteistyötä voidaan tehdä muun muassa yhteisten organisaatioiden kautta, ostopalveluina, yhteistoimintasopimuksina tai avustuksina. Yhteisillä organisaatioilla tarkoitetaan hankeyhteistyötä kiinteämpää yhteistyösuhdetta. Tavallisesti se on muodoltaan yhdistys tai säätiö. Tavoitteena yhteisillä organisaatioilla on pysyvän yhteistyörakenteen luominen ja tarkoituksena on tuottaa hyötyjä molemmille osapuolille. (Möttönen & Niemelä 2005, 166–170.) Jotkut, erityisesti suurimmat nuorisoalan järjestöt, ovat järjestäneet toimintojaan myös osakeyhtiön kautta tuotettaviksi. Tällai-

sia järjestelyjä on lasten ja lapsiperheiden palveluissa sekä nuorten tuki- ja erityispalveluissa, mutta nuorisotyön perustoiminnoissa se on harvinaista. (Veikkolainen 2010.) Ostopalveluilla ja palvelujen tuottamisella tarkoitetaan sitä, että kolmas sektori tuottaa kunnalle nuorisotyön palveluja. Kunnan ja kolmannen sektorin välille tehdään sopimus, jossa määritellään mitä palveluja, kuinka paljon ja millä hinnalla kunta järjestöltä ostaa. (Möttönen & Niemelä 2005, 173.) Järjestö osallistuu palvelujen tuottamiseen, mutta kokonaisvastuu palvelujen tuottamisesta on tilaajalla eli kunnalla. Järjestöjen asema nuorisotyön tuottajana vaihtelee sen mukaan, missä määrin tilanne on järjestön omien pyrkimysten mukaista ja niitä tukevaa. Järjestöt ovat usein jo perustoiminnallaan osa nuorisopalvelujen voimavaraa, toiminnan mahdollistajia, toteuttajia, edistäjiä sekä tuottajia ilman määrittelyä palveluntuottajiksi. Sen sijaan kokonaisvaltainen vastuu nuorisotyöstä on melko harvinaista ja harvoin järjestön tavoitteena. (Veikkolainen 2010.)

Nuorisoyhdistyksillä, nuorten ryhmillä ja muilla nuorisotoimintaa järjestävillä ryhmillä on mahdollisuus saada kunnalta rahallista avustusta toimintaansa. Avustuksen avulla yhdistys järjestää jäsenilleen toimintaa. Monissa kunnissa kolmannen sektorin toimijoiden tukeminen avustusten ja muun toiminnan kautta on olennainen osa hyvinvointia edistävää toimintaa ja siihen tullaan panostamaan myös jatkossa. (Veikkolainen 2010.) Kunta ja kolmas sektori voivat tehdä yhteistyötä myös yhteistoimintasopimuksen avulla. Yhteistoimintasopimuksella tarkoitetaan kunnan ja kolmannen sektorin sopimusta ja se sisältää kunnan, järjestöjen ja muiden osapuolien velvoitteita ja siinä määritellään, mitä vastiketta kunta saa osoittamallaan rahoitusosuudella ja mikä on kunnan osuus. Yhteistoimintasopimus perustuu yhteistyössä tehtyyn valmisteluun ja suunnitelmaan. (Veikkolainen 2010.) Kunnat ja kolmas sektori voivat tehdä yhteistyötä myös yhteisen hanketyön kautta. Rahoittajat suosivat hankkeita, joissa on monia toimijoita ja joissa tehdään seudullista ja kuntien ja järjestöjen välistä yhteistyötä. Yhteisillä hankkeilla saadaan kanavoitua seudulle taloudellisia resursseja. Toimijoiden välinen yhteistyö synnyttää uusia toimintatapoja ja tuottaa sosiaalisia innovaatioita, jotka edistävät nuorisotyön sektorin toimintaa. Konkreettisten tulosten lisäksi yhteistyöilmapiirin ja keskinäisen ymmärryksen luonnilla on yleisempää ja kauaskantoisempaa merkitystä. (Möttönen & Niemelä 2005, 163-164.)

Veikkolaisen (2010) mukaan kaupungin ja järjestöjen suhteet muotoutuvat olemassa olevan yhteistyömuodon mukaan. Kuviosta 1 on nähtävissä, että yhteistoimintasopi-

muksissa, ostopalveluissa ja avustuksissa kaupungin ja järjestön rooli on erilainen. Ostopalveluissa kaupunki toimii palvelun tilaajana ja järjestö tuottaa kyseisen palvelun. Avustuksissa taas kaupunki avustaa järjestöä, jotta järjestö pystyy järjestämään toimintaansa. Yhteistoimintasopimuksissa kaupungin ja järjestön suhde on tasa-arvoinen. Molemmat tahot tuottavat ja järjestävät toimintaa yhteistyössä. Lahden nuorisopalveluissa avustustoiminnalla on pitkät perinteet. Nyt yhteistyötä yhdistysten ja järjestöjen kanssa halutaan kehittää kohti tasa-arvoisempaa suhdetta. Yhteistoimintasopimuksen laatiminen nähdään sopivaksi menetelmäksi yhteistyön kehittämiseksi.

KUVIO 1. Kaupungin ja järjestöjen suhteet. (Veikkolainen 2010).

3.3 Yhteistyön mahdollisuudet ja haasteet

Kuntien ja järjestöjen yhteistyön sekä vuorovaikutuksen kehittäminen on Möttösen ja Niemelän (2005, 208–210) mukaan strateginen kysymys. Yhteistyössä tarvitaan uudenlaisia toimintatapoja. Sekä kunnilta että järjestöiltä kaivataan aktiivisia toimenpiteitä. Molempien osapuolien toiminnassa tarvitaan muutoksia ja muutoksia tulee suunnitella ja ohjata yhteisessä prosessissa. Yhteistyön ja vuorovaikutuksen syveneminen ei heikennä, vaan vahvistaa kuntien ja järjestöjen omien tehtäväalueiden hoitamista. Kuntien ja järjestöjen omilla tehtäväalueilla voi olla omia ja toisten toimijoiden kanssa erilaisia ja ristiriitaisia tavoitteita. Yhteistyön ei tarvitse poistaa kuntien ja järjestöjen välisiä jännitteitä, kunhan yhteistyöllä on yhteiset ja hyväksytyt pelisäännöt. Uutta synnyttävän toiminnan ehtona eivät ole yhteiset tavoitteet, vaan keskinäinen luottamus ja sitoutuminen yhteisiin eettisiin ja moraalisiin sopimuksiin perustuviin

toimintatapoihin. Tällä tarkoitetaan sitä, että kuntien ja järjestöjen välisissä suhteissa tulisi hierarkkisten ja markkinaperusteisten suhteiden sijaan painottua enemmän verkostosuhteet. (Möttönen & Niemelä 2005, 208-210.) Innovaatioiden syntymisen ehtona on, että yhteistyötä tehdään avoimessa ilmapiirissä ja erilaisuus nähdään yhteistyötä rikastuttavana eikä estävänä tekijänä. (Möttönen ja Niemelä 2005, 164)

Kuntien ja järjestöjen yhteistyön tekeminen ja kumppanuuden rakentaminen ei ole kuitenkaan ongelmattonta. Intressit yhteistyön tekemiseen saattavat olla kunnalla ja järjestöillä erilaiset. (Kuvio 2.) Järjestöt ovat usein kiinnostuneempia yhteistyöstä, jossa päämääränä ovat avustusten saaminen ja järjestön toimintaedellytysten parantaminen. Kunnat taas ovat kiinnostuneita usein ostopalveluista ja maksusitoumuksista. (Veikkolainen 2010.)

KUVIO 2. Yhteistyön intressit. (Veikkolainen 2010).

Veikkolaisen (2010) mukaan kunnissa tarvittaisiinkin selkeämpiä toimintamalleja avustustoiminnan ja ostopalvelujen väliin jäävälle yhteistoiminnan alueelle, kuten myös kolmannen sektorin ja yksityisen sektorin väliseen toimintaan. Yhteistoimintasopimukset ja niiden laadinta nähdään yhteisenä intressinä sekä kaupungin että järjestöjen puolelta, kuten kuvio 2 osoittaa. Kolmas lähde-projektin tekemän kyselyn (Kolmas lähde 2012) mukaan lähes kaikki kyselyyn vastanneet sivistystoimen edustajat näkivät yhteistyö- ja yhteistoimintasopimukset mielekkäänä tapana järjestää kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotalon hyvinvointipalveluja. Yhteistyötä tehdään erilaisten toimijoiden kanssa ja usein esimerkiksi avustusten, ostopalvelujen ja yhteistyösopimusten raja voi olla häilyvä. Erilaisissa ostopalvelu- ja muissa sopimuksissa tulisikin tuoda tarkasti esiin sekä kunnan että palvelun tuottavan organisaation vastuut.

Mielekkään yhteistyön tekeminen siis edellyttää sopimusta, jossa tehtävät, sisällöt, tavoitteet, vähimmäistoiminta ja -laatu sekä oikeudellinen vastuu ja vakuutusjärjestely ovat selkeästi sekä tarkoituksenmukaisesti kuvattu ja sovittu. Mielekkäässä suhteessa molemmat osapuolet suunnittelevat ja arvioivat toimintaa yhteisymmärryksessä. Nuorisotyössä laadukas yhteistyö edellyttää riittävää pitkäjänteisyyttä ja vastaavasti mieluummin ainakin kahden-kolmen vuoden sopimuskautta. Jos yhteistyössä on kyse palvelun tuottamisesta, tulisi palvelun tuottajan valintaa tehdä myös sisällön, laadun ja pätevyyden eikä vain hinnan perusteella. Kunta saattaa pyrkiä ensisijaisesti kustannusten karsintaan, eikä edes kohtuulliseen vähimmäislaatuun. Toisinaan toiminnan tarkoitukset, tavoitteet ja tarpeet, määrälliset ja laadulliset vähimmäisedellytykset, sekä toimijan asiantuntijanäkemykset saatetaan ohittaa. Vastuusuhteet ja toimijoiden keskinäiset roolit saattavat myös jäädä epäselviksi. Sopimuksen lyhytaikaisuus ja kilpailutettujen toimijoiden vaihtuvuus pirstovat nuorisotyön jatkuvuutta ja heikentävät pitkäkestoisten kontaktien mahdollisuuksia. (Veikkolainen 2010.)

Kuntien näkökulmasta aidon verkostosuhteen syntyminen järjestöjen kanssa edellyttää Möttösen ja Niemelän (2005, 210) mukaan sitä, että järjestöt nähdään tasavertaisina ja järjestelmän sisäisinä toimijoina ja yhteistyön tavoitteena nähdään paikallisen sosiaalisen pääoman lisääminen. Toinen tärkeä lähtökohta on, että järjestöjä ei pidetä julkisen sektorin ongelmien ratkaisijoina. Jos jotakin kunnan vastuulla olevaa toimintaa halutaan kehittää, kehittämiseen voidaan saada lisäaineksia toimimalla yhteistyössä järjestöjen kanssa. Tasavertaisuuden korostaminen ja paikallisen sosiaalisen pääoman lisääminen yhteisenä tavoitteena ovat olennaisia asioita myös Lahden nuorisopalveluiden ja lahtelaisten nuorisoyhdistysten yhteistyötä kehittäessä. Tasavertaisuuteen tulee kiinnittää huomiota varsinkin nuorisopalveluiden puolelta. Nuorisopalveluiden henkilökunnan tulee ymmärtää yhdistysten monimuotoisuutta ja vapaaehtoisuuteen perustuvaa toimintakulttuuria. Vaikka palkattuja työntekijöitä ei olekaan, silti työ tulee nähdä arvokkaana lisänä paikallisen nuorisotyön kehittämiseksi. Yhteisenä lähtökohdaksi tulee nähdä lahtelaisen nuorisotyön toteuttaminen ja kehittäminen, johon jokainen tahon pyrkii omalla toiminnallaan. Veikkolaisen (2010) mukaan kuntasektorin tuleekin muistaa, että vapaaehtoisuuteen perustuvalta toiminnalta ei voida odottaa samanlaisia sitoumuksia kuin palkattujen ammattilaisten tuottamilta palveluilta. Järjestöillä ja julkisella sektorilla saattaa Möttösen ja Niemelän (2005, 153) mukaan olla erilaisia odotuksia yhteistyöstä. Julkisen sektorin toimijat saattavat odottaa, että järjestöt olisivat merkittäviä palvelujen tuottajia ja järjestöjen toiminnan toivotaan helpottavan jul-

kiseen palvelujärjestelmään kohdistuvaa painetta. Järjestöt näkevät niiden perustehtävänä olevan muun kuin palvelutehtävän eli ne painottavat enemmän edunvalvontaa, yhteisöllisyyden ylläpitoa, vapaaehtoistoimintaa ja vertaistukea käsittäviä tehtäviä. (Möttönen & Niemelä 2005, 153.)

Kuntien ja kolmannen sektorin yhteistyön ja -toiminnan muodot hakevat vielä monissa tapauksissa muotoaan. Kuntien suhtautuminen kolmanteen sektoriin on haasteellista markkinointumisen, kilpailuttamisten ja hankintoja ohjaavan lainsäädännön keskellä. Suomalaisessa kunnallishallinnossa on harvoin sellaisia luonnollisia yhteistyömekanismia, joiden pohjalta järjestöjen ja viranomaisten välinen institutionaalinen vuorovaikutus on mahdollista. Usein kunnan ja järjestötoimijan yhteistyö perustuukin erilaisiin epävirallisiin yhteistoimintamuotoihin.

Kunnan suhde järjestötoimintaan, järjestöyhteistyö, yhteistyön tavoitteet, toimimisen tavat ovat valitettavan marginaalissa kunnallisen hallinnon arkipäivässä ja todellisuudessa. Tämä tarkoittaa sitä, että kuntien ja järjestöjen yhteistyösuhteiden määrittely on suurella osalla kunnista tekemättä. Järjestöbarometri 2009 mukaan 167 kunnasta vain kahdella prosentilla on olemassa ns. järjestöstrategia. Osassa kuntia määrittelytyötä on tehty osana kunnan kokonaisstrategiaa (15 %) tai osana hyvinvointistrategiaa (14 %), mutta suurella osalla (69 %) määrittelytyötä ei ole tehty keskitetysti lainkaan. (Mustakangas-Mäkelä 2010)

3.4 Yhteistyömallin rakentamisen vaihtoehtoja

Kunnan sekä kolmannen sektorin yhteistyötä voidaan linjata ja laatia yhteistyömalli. Esittelen seuraavassa luvussa kuntien ja yhdistysten olemassa olevia yhteistyötä kuvaavia yhteistyöasiakirjoja, yhteistyömalleja ja järjestöstrategioita. Poimin malleista ajatuksia ja osa-alueita Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten yhdistysten kehitteillä olevaan yhteistyömalliin.

Kunnan ja kolmannen sektorin tulee Koiviston (2012) mukaan huomioida, että yhteistyömallin tai – sopimuksen tekemiseen liittyy molemmilla osapuolilla velvoitteita, toimenpiteitä ja kustannusvastuuta. Molempien osapuolten on myös mahdollisuus vaikuttaa siihen, mitä ollaan tekemässä. Yhteistyössä on yleensä kysymys pitkäkestoisemmasta toiminnasta, jossa molemmat osapuolet sitoutuvat toimimaan yhteisen ta-

voitteen saavuttamiseksi. Käytännössä puhutaan pidemmistä sopimuskausista tai toistaiseksi voimassa olevista sopimuksista. (Koivisto 2012.)

Kolmannen sektorin ja kunnan yhteistyötä on linjattu ja kirjattu ylös eri paikkakunnalla järjestöstrategioiksi, yhteistyön periaatteiksi, yhteistyömalleiksi tai yhteistyösopimuksiksi. Hellevaaran (2010) tekemän kartoituksen mukaan vuonna 2010 valmiita strategioita oli tehty neljässä kunnassa: Pohjois-Karjalassa, Kuopiossa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Keski-Uudellamaalla. Kartoituksen mukaan valmisteilla olevia strategioita oli Lapissa, Satakunnassa ja Jyväskylässä. Tämän jälkeen on laadittu yhteistyösopimuksia muun muassa Vantaalla ja Tampereella. Myös Opetusministeriö on julkaissut oman kansalaisjärjestöstrategiansa, joka ohjaa ministeriöiden ja sen yksiköiden toimintaa. Strategia päivitetään neljän vuoden välein yhteistyössä kansalaisjärjestöjen ja sidosryhmien kanssa. (Opetusministeriö 2010.)

Jokaisella laaditulla strategialla tai yhteistyöasiakirjalla on omat painopisteensä. Pohjois-Karjalan hyvinvointialan järjestöstrategian tarkoituksena on tukea maakunnan kehittämistä toimijoiden välisenä kumppanuuteen perustuvana yhteistyönä. Sen on tarkoitus edistää asukkaiden yhteisöllistä aktiivisuutta sekä tukea sosiaalista kehitystä, oikeudenmukaisuutta, moniarvoisuutta ja osallisuutta. Painopistealueina ovat järjestötoiminnan sekä järjestöjen roolien ja tehtävien näkyväksi tekeminen hyvinvoinnin kentällä sekä yhteistyön tehostaminen julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välillä. Strategia tarjoaa konkreettisia toimenpide-ehdotuksia järjestöille ja kunnille järjestöjen toimintaedellytysten vahvistamiseksi sekä julkisen sektorin ja järjestöjen yhteistyön edistämiseksi. Hanke on laatuaan ensimmäinen kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta laadittu maakunnallinen strategia. (Yhteistä hyvää -Pohjois-Karjalan hyvinvointialan järjestöstrategia 2015.) Myös Lahden yhdistisyhteistyömallin halutaan olevan mahdollisimman konkreettinen. Yhteistyömalliin toivotaan konkreettisia toimenpide-ehdotuksia yhteistyön kehittämiseksi, jotta yhteistyöhön olisi helpompi tarttua eikä se jäisi pelkiksi korulauseiksi. Työkalut KUUMA-kuntien, joita ovat Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, sekä Vihti, ja sosiaali- ja terveysjärjestöjen kumppanuudelle 2015- järjestöstrategian päämääränä on taas nivoa yhdistysten asiantuntemus osaksi kuntien toimintaa ja kehittämistyötä. Työkalut auttavat selkiyttämään, millaisissa asioissa KUUMA-alueen kunnat ja sosiaali- ja terveysalan yhdistykset voivat pohjautua yhdessä tekemiseen. Se linjaa sosiaali- ja terveysjärjestöjen välisiä kumppanuuden tapoja ja luo raamit seudun kuntien sosiaali- ja terveystoimen yh-

teistyölle. (Mustonen 2009.) Tampereella on vuonna 2011 valmistunut Tampereen kaupungin ja yhdistysten välisen yhteistyön periaatteet. Asiakirjassa esitellään kaupungin ja yhdistysten nykyinen yhteistyö ja sen muodot, sekä kirjoitetaan auki yhteistyön periaatteet. Yhdistysten edustajien kuulemisen pohjalta on kirjattu ylös kehittämistarpeita ja suosituksia kaupungin ja yhdistysten väliseen yhteistyöhön. (Tampereen kaupungin ja yhdistysten välisen yhteistyön periaatteet 2011.) Tampereen yhteistyöasiakirja tarjoaa Lahden yhteistyömalliin sopivan rakenteen. Lahden yhteistyömallissa tullaan esittelemään nykyistä yhteistyötä, sen muotoja ja kehittämistarpeita. Asiakirjassa esitellään myös Vantaan nuorisopalveluiden järjestöstrategia vuodelle 2010. Se linjaa kaupungin ja nuorisotyötä tekevien järjestöjen yhteistoimintaa. Strategian neljä päätavoitetta liittyvät taloudellisiin resursseihin, yhteistyön muotoihin, viestintään ja toimintaresursseihin. (Tampereen kaupungin ja yhdistysten välisen yhteistyön periaatteet 2011.) Myös Kuopion kaupungin kansalaisjärjestöstrategian ja avustustoiminnan periaatteissa pääpaino on järjestöjen rahallisen tukemisen linjauksissa eikä niinkään käytännön yhteistyön kehittämisessä. (Hellevaara 2010.)

Järjestöstrategioiden ja yhteistyöperiaatteiden laatimiseen liittyviä hankkeita on käynnistetty useita. Se kertoo niiden tarpeesta. (Hellevaara 2010.) Yhteistä kaikille laadituille strategioille ja yhteistyösopimuksille on se, että ne vastaavat kyseisen kunnan ja järjestöjen tarpeisiin. Lähtökohdat ja suuntaviivat tehdään omista näkökulmista ja oman alueen tarpeiden mukaan. Hellevaaran (2010) mukaan järjestykenttä on niin laaja ja monimuotoinen, että erityisesti järjestöjen osalta strategiat täytyy laatia melko yleisellä tasolla. Järjestöstrategioista ei haluta tehdä liian sitovia, jotta mahdollisimman moni voisi hyväksyä ne. Ne ovat pikemminkin asiakirjoja, jotka ovat vain osa laajaa prosessia. Tämä ilmiö oli huomattavissa erityisesti Pohjois-Karjalan hyvinvointialan järjestöstrategiassa 2015 sekä Tampereen kaupungin ja yhdistysten välisen yhteistyön periaatteissa. Asiakirjat jäävät molemmissa tapauksissa melko yleiselle tasolle ja konkretia jää uupumaan. Epäselväksi jää, miten yhdistysten esiin tuomiin ja asiakirjoihin kirjattuihin haasteisiin reagoidaan ja vastataan tulevaisuudessa. Maskun järjestöstrategia on positiivinen poikkeus konkreettisuudessa ja tulevaisuuden toimenpiteissä. Järjestöstrategian lopussa esitellään ohjelman strategiset päämäärät ja toimenpiteet niiden toteutumiseen, ja tätä hyvää esimerkkiä tullaan hyödyntämään Lahden yhteistyömallissa. Maskussa lähdetään rakentamaan toimivaa vuoropuhelua päättäjien ja 3. sektorin välillä muun muassa säännöllisillä yhdistysparlamenteilla ja nimettyjen yhteyshenkilöiden avulla. Tulevaisuuteen suuntaavilla strategioiden vaikutuksia on tärkeää myös arvioida. Asiakirjan vaikutusten arviointia on tehty muun muassa Pohjois-Karjalan hyvinvointialan järjestöstrategian osalta SOVA-

lakiin perustuvalla arvioinnilla. Siinä asiakirjan vaikutusta lähestytään sosiaalisen, kulttuurisen, taloudellisen ja ekologisen kestävä kehityksen kautta ja pohditaan, miten järjestöstrategian kehittämistoimet edistävät edellä mainittuja osa-alueita. Myös Lahden yhdistysyhteistyömallissa tullaan huomioimaan asiakirjassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista ja arviointia.

Hellevaaran (2010) mukaan järjestöstrategioiden ja yhteistyösopimusten tarkoitus on toimia enemmänkin yhteisvastuun ja yhteishengen nostattajina yli sektorirajojen, kuin velvoittavina asiakirjoina. Ne ovat suuntaa antavia työkaluja ja vastuu niiden käyttöönotosta jää pitkälti prosessiin osallistuneiden tahojen oman aktiivisuuden varaan. Strategian onnistumisen edellytys on laajapohjainen osallistuminen. Sen laadintaan tulee osallistua kaikki tahot, joita strategia koskee, jotta siitä tulee kaikkien hyväksymä dokumentti. Ilman laajapohjaista osallistumista yhteistyöprosessi ei lähde aidosti käyntiin ja strategia voi jäädä pelkäksi paperiksi. (Hellevaara 2010.) Kaikkien osapuolten osallistuminen onkin hyödynnetty lähes kaikissa yhteistyöasiakirjoissa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialan järjestöstrategiassa 2015 (Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2007), Maskun järjestöstrategiassa (Linkoranta 2013) sekä Tampereen kaupungin ja yhdistysten välisen yhteistyön periaatteissa (2011) kuvataan selkeästi eri tahojen mukana olo asiakirjojen laadintaprosessissa. Yhdistysten ja järjestöjen edustajille on järjestetty kuulemistilaisuuksia, keskustelutilaisuuksia sekä kommentointi- ja lausuntomahdollisuuksia muun muassa internetkyselyillä. Myös asiakirjojen laatijatyöryhmät ovat olleet moniammatillisia. Lahdessa yhteistyömallin laatijatyöryhmä ei valitettavasti tule olemaan moniammatillinen, mutta yhteistyömallin laatimisprosessissa on mukana monessa kohtaa edustus yhdistyksistä.

4. KEHITTÄMISTEHTÄVÄ JA KEHITTÄMISPROSESSI

Lahden kaupungin nuorisopalvelut tekee yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Suurin osa näistä toimijoista toimii erilaisissa päijäthämäläisissä nuorisoyhdistyksissä, mutta yhteistyötä tehdään myös erilaisten toimintaryhmien, järjestöjen, yhdistysten ja kolmannen sektorien toimijoiden kanssa, jotka eivät ole nuorisoyhdistyksiä, mutta joiden toiminta kohdistuu nuoriin. Tässä opinnäytetyössä käytän termiä nuorisoyhdistys kuvaamaan kaikkia nuorisopalveluiden yhteistyötahoja kolmannella sektorilla.

Kehittämistyöni aiheena on Lahden kaupungin nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyö. Työn tavoitteena on kehittää Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten välistä yhteistyötä leirityössä. Keskeisenä toimenpiteenä on laatia yhdistisyhteistyömalli, joka kuvaa nuorisopalveluiden ja lahtelaisten nuorisoyhdistysten sekä muiden yhteistyötahojen välistä yhteistyötä leirejä, retkiä ja tapahtumia järjestettäessä. Opinnäytetyöni on osa Mennään mettään-projektia.

4.1 Yhdistisyhteistyön tutkimuksellinen kehittäminen

Opinnäytetyöni kehittämistehtävä ja tarve syntyivät työelämän tarpeista. Sekä nuorisopalvelut että nuorisoyhdistykset kokivat yhteistyön kehittämisen tarpeelliseksi. Yhteistyön mahdollisuudet, hyödyt sekä kehittämisen edut havaittiin arjen tilanteissa, leiritoimintaa järjestäessä. Myös Penttisen ja Soanjärven (2012, 230) mukaan ammatikorkeakoulujen tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa tutkimukselliset kysymyksenasettelut syntyvät työelämän tarpeista. Toiminnan avulla tavoitellaan tietoa, joka on siirrettävissä ammattialan käytäntöjä ja osaamista eteenpäin vieviksi toimenpiteiksi. Tutkimuskysymykset vastaavat usein tapauskohtaisiin, paikallisiin tai arkielämän yksittäisistä ongelmatilanteista ja ilmiöistä virittyviin teemoihin. Käytännön ongelmat ja kysymykset siis ohjaavat tiedontuotantoa. Tuotetun tiedon perusteella pyritään tuottamaan tutkitusta ilmiöstä ammatillisesti suuntautuneita ja työelämää palvelevia ratkaisuja tai toimintatapoja. (Toikko & Rantanen 2009, 22).

Kehittävän näkökulman vuoksi opinnäytetyöni on otteeltaan tutkimuksellinen kehittäminen. Tutkimuksellisella kehittämistoiminnalla tarkoitetaan Toikon ja Rantasen (2009, 14) mukaan toimintaa, jonka ensisijaisena tavoitteena on jonkin aineellisen tai aineettoman tuotteen kehittäminen. Tyypillisesti kehittämistoiminnassa pyritään jonkin konkreettisen asian muuttamiseen. Keskiössä on toiminta, jonka kautta pyritään tiettyyn tavoitteeseen. Opinnäytetyössäni kehittämisen kohteena on Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyön leirityössä. Kehittämisen tuotoksena syntyy yhdistisyhteistyömalli. Opinnäytetyöni lähtökohtana on kehittäminen, mutta kehittämisessä sovelletaan tutkimuksen tietoa ja periaatteita kuten Toikko ja Rantanen (2009, 14) toteavat.

Tutkimuksellinen kehittämistoiminta lähtee, tapahtuu ja päättyy työelämään. Kehittämistutkimus ei siis pyri yleistämään. Tutkimustuloksena saadaan muutos entiseen,

joka koskee vain kehittämisen kohteena ollutta ilmiötä. Muutosprosessin toteuttaminen voidaan siirtää vastaavaan kontekstiin, mutta tulosta ei sellaisenaan. (Kananen 2012, 43.) Tutkimuksen logiikan ja menetelmien sekä tutkimuksellisten asetelmien ja tiedontuotannon hyödyntäminen kehittämistyössä mahdollistaa kuitenkin tulosten ja johtopäätösten nostamisen yleisemmälle tasolle, käsitteelliseen muotoon. Tällöin niitä voidaan arvioida helpommin myös yleisen merkityksen kannalta. (Toikko & Rantanen 2009, 22.) Opinnäytetyöni tuotoksena syntyvää yhteistyömallia ei voida sellaisenaan yleistää koskemaan muiden kuntien ja järjestöjen välistä yhteistyötä. Kuntien ja järjestöjen välinen yhteistyö on kuitenkin ajankohtainen aihe valtakunnallisesti, joten työn tuloksista ja pohdinnoista on varmasti hyötyä myös muille tahoille. Kehittämistoiminnan tavoitteena ei olekaan vain käytännön kysymysten ja ongelmien ratkaisu, vaan niiden kuvaaminen ja välittäminen myös laajempaan keskusteluun. (Toikko & Rantanen 2009, 22.) Kananen (2012, 43–33) mukaan työ on dokumentoitava ja tehtävä julkiseksi, jotta muutkin hyötyisivät tutkimuksesta. Dokumentointi on edellytys tiedon levittämiseksi ja julkiselle esittämiselle, ja sen avulla se tuodaan yleiseen keskusteluun ja arviointiin. Opinnäytetyöni kohdalla tämä tarkoittaa valmiin tuotoksen levittämistä kohderyhmällä ja kollegoille. Yhteistyömallista ja sen käyttöönotosta tiedotetaan kaikille Nuorisopalveluiden työntekijöille, järjestökortistossa oleville yhdistyksille sekä yhteistyötahoille.

Kehittämistoiminnan ja tutkimuksen suhde voidaan Toikon & Rantasen (19, 2009) mukaan hahmottaa siten, että kehittämisessä sovelletaan tutkimuksen tietoa. Tutkimus tuottaa uusia asioita ja uutta tietoa, joita sovelletaan käytäntöön. Toisaalta voidaan puhua myös tutkimuksellisesta kehittämistoiminnasta, joka yhdistää konkreettisen kehittämistoiminnan ja tutkimuksellisen lähestymistavan. Tietoa tuotetaan aidossa käytännön toimintaympäristössä ja tutkimukselliset asetelmat ja menetelmät toimivat tässä apuna. Pääpaino on sanalla kehittämistoiminta, mutta siinä pyritään hyödyntämään tutkimuksellisia periaatteita. Perinteisen tutkimuksen sijaan kehittämistoiminnassa muodostuu useita aineistoja, joita analysoidaan eli arvioidaan jo prosessin aikana. Tutkimuksellisuus näkyy opinnäytetyössäni tiedonkeruuna ja aineiston hankintana. Kerään useaan otteeseen erilaisia aineistoja, jotka täsmentävät kehittämistyöni tuotoksen suuntaa eli yhdistysyhteistyömallin sisältöä. Kehittämispöytätyön tiedonkeruu ja aineiston hankinta koostuvat alku- eli tiedonhankintahaastattelusta, sähköpostikyselystä ja kuulemistilaisuudesta. Näiden aineistojen avulla yhdistysyhteistyömalli ja opinnäytetyöni kirjataan lopulliseen asuunsa. Kerätyn aineiston perusteella voin pun-

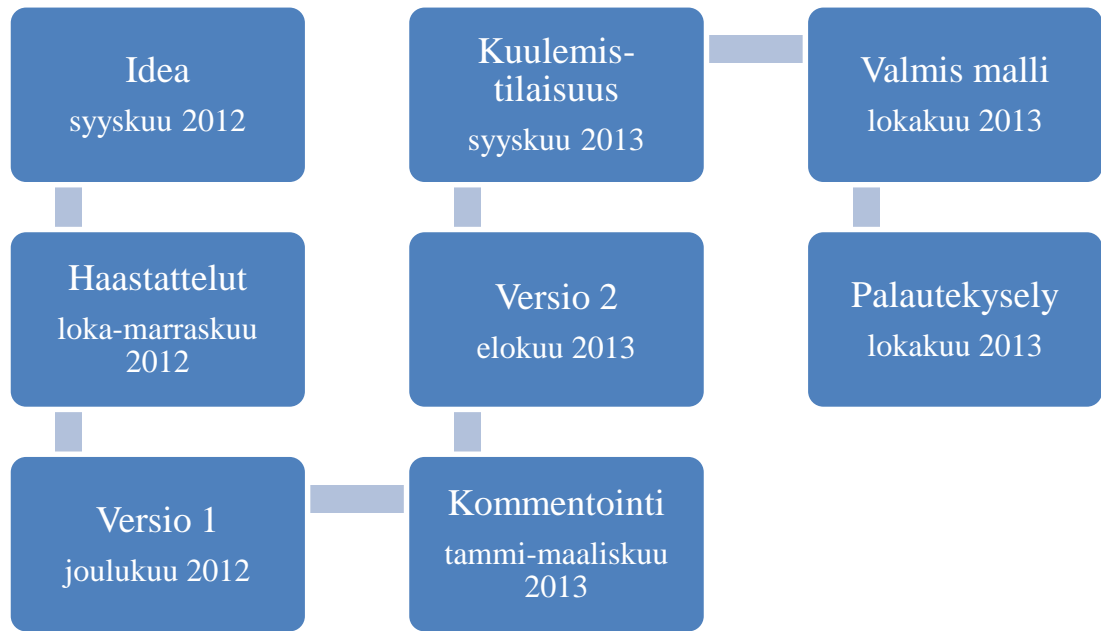
taroida toimintaa, sen lähtökohtia ja tavoitteita kriittisesti. Aineistoja kerätään ja arvioidaan Toikon ja Rantasen (19, 2009) mukaan siksi, että niiden avulla kehittämistoimintaa voidaan kohdentaa ja täsmentää.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tekijältä vaaditaan Penttisen (2012) mukaan tietynlaisia ominaisuuksia. Tutkimuksellista kehittämistyötä tekevän tulee ymmärtää ammattialan teoreettiset käsitteet ja ilmiöt sekä niiden hahmottuminen arjessa. Tarvitaan kykyä soveltaa tätä tietoa ja ratkaista arjen ongelmia opitun tiedon perusteella. Kehittäjänä, tutkijana ja toimijana minulla on hyvät lähtökohdat leirityön kehittämiseen. Yhteisöpedagogin ja liikunnanohjaajan tutkinnot antavat minulle laajan teoreettisen pohjan tarkastella leirityön ilmiöitä. Myös monipuolinen työkokemukseni leirityöstä usean vuoden ajalta antaa minulle ymmärrystä ilmiön hahmottumisesta arjessa, sen haasteista ja mahdollisuuksista.

Tutkimuksellista kehittämistoimintaa tekevä pääsee Penttisen(2012) mukaan osalliseksi työyhteisön toiminnoista, mutta samalla hän saa etäisyyttä arjen kokemuksista. Omaan työhön ja työyhteisöön tulee suhtautua uudistavalla asenteella, ja kehittäminen on jatkuvaa toiminnan ja sen kohteen arviointia. Tämän asenteen löytäminen työstäni on helppoa, koska kehittävä työote on rakennettu työnkuvaani. Mennään mettään projektini päätavoitteena on leirityön kehittäminen. Uutena työntekijää näen kehittämisen kohteet avoimin katsein. Pystyn tarvittaessa uudistamaan toimintaa ilman historian taakkaa ja toisaalta myös säilyttämään toimivaksi kokemani osiot. Pystyn myös hyödyntämään ylemmän ammattikorkeakoulun tarjoamia teoreettisia ilmiöitä kehittämisessäni ja tuomaan niitä työelämän käytettäväksi.

4.2 Kehittämisprosessi ja aineistonkeruun menetelmät

Opinnäytetyöni kehittämisprosessin keskeinen toimenpide oli Lahden nuorisopalveluiden ja lahtelaisten nuorisoyhdistysten välisen yhteistyömallin laatiminen. Yhteistyömallin laatiminen eteni vaihe vaiheelta ja siinä oli mukana sekä nuorisopalveluiden työntekijöitä että yhdistysten edustajia. Prosessissa otettiin huomioon kaikkien osapuolten kehittämisehdotukset. Yhteistyömallin laatimisprosessin kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa (KUVIO 3).

KUVIO 3. Yhdistysyhteistyömallin laatimisprosessi.

Keräsin kehittämispöytätyön aikana aineistoa monipuolisilla menetelmillä. Esittelen alla olevassa taulukossa (TAULUKKO 1) kehittämispöytätyön aineistonkeruun menetelmät ja niiden kehittämistehtävät.

TAULUKKO 1. Kehittämispöytätyön aineistonkeruun menetelmät ja kehittämistehtävät.

Kehittämismenetelmä	Kehittämistehtävä	Toteutus-aika
Tiedonhankintahaastattelut	Lähtöinformaation kerääminen	Lokakuu-joulukuu 2012
Yhteistyömallin kommentoiminen sähköpostitse	Kehitysideoiden esiin tuominen	Tammikuu-helmikuu 2013
Kuulemistilaisuus	Kehitysideoiden esiin tuominen	Syyskuu 2013
Palautekysely	Prosessin arviointi	Lokakuu 2013

4.2.1 Ideointivaihe ja haastattelut

Ideointivaihe käytiin syksyllä 2012. Ajatus yhdistisyhteistyön kehittämisestä syntyi Lahden nuorisopalveluiden kehittämisohjelman ja leiriyhteistyön aktivoimisen pohjalta. Yhdistisyhteistyötä lähdettiin kehittämään laatimalla yhteistyömalli käytännön työstä nouseen tarpeen sekä Nuorisopalveluiden johtoryhmän päätöksen pohjalta. Ryhdyin käytännön toteuttamiseen, koska yhdistisyhteistyö oli olennainen osa työtehtäviäni Mennään mettään-projektissani.

Aloitin yhdistisyhteistyöhön tutustumisen loka-marraskuussa 2012 ja keräsin lähtöinformaatiota tiedonhankintahaastatteluilla. Eskolan ja Vastamäen (2010, 26) mukaan teemahaastattelu on Suomessa suosituin tapa kerätä laadullista aineistoa. Haastattelun aihepiirit, teema-alueet on etukäteen määritelty. Haastattelussa ei kuitenkaan ole strukturoidulle haastattelulle tyypillistä tarkkaa kysymysten muotoa ja järjestystä. Tiedonhankintahaastatteluissani etukäteen mietittyjä teemoja olivat lahtelaisten nuorisoyhdistysten toimintaan ja leirityöhön tutustuminen sekä yhdistysten mielipiteet yhdistysten ja Lahden nuorisopalveluiden välisestä yhteistyöstä. Esittelin haastatteluissa myös ajatusta yhdistisyhteistyömallista ja sen hyödyistä. Haastattelut toteutettiin loka-joulukuussa 2012 yhdistysten omissa tiloissa tai nuorisopalveluiden neuvotteluhuoneessa. Haastattelin yhteensä kahdeksan eri yhdistyksen edustajaa. Haastatteluihin osallistui edustajia Lahden 4H-yhdistys ry:stä, Hämeen partiopiiristä, Nuokun sirkusyhdistys ry:stä, Lahden purjehdusseuran junioritoiminnasta, Möysän nuorisoseurasta, Päijät-Hämeen nuoret pyytäjät ry:stä, Timotei-teatterista sekä Hämeen nuorisoseurojen liitosta. Yhdistykset valikoituivat haastatteluun tehdyn leiriyhteistyön ja suunnitteilla olevan leiriyhteistyön perusteella. Tutustuin myös nuorisopalveluiden omiin yksiköihin, toimipisteisiin ja leirityöhön haastattelemalla nuorisopalveluiden työntekijöitä. Apuna haastatteluissa oli tukilista käsiteltävistä asioista (LIITE 1).

Aloitin yhteistyömallin ensimmäisen version laatimisen yhdessä esimieheni Petteri Peltosen kanssa joulukuussa 2012. Yhteistyömallin pohjana käytimme Tampereen kaupungin ja yhdistysten välisen yhteistyön periaatteet - asiakirjaa sekä muiden kaupunkien järjestö- ja yhdistisyhteistyötä kuvaavia asiakirjoja. Hyödynsimme mallin kehittämisessä myös toteuttamistani haastatteluista saatua alkuinformaatiota. Ensimmäinen versio yhteistyömallista sisälsi johdannon lisäksi nuorisopalveluiden tukimuotojen ja yhdistysten kanssa tehtävän yhteistyömuotojen luettelot.

4.2.2 Kommentointi

Yhteistyömallin ensimmäinen versio valmistui ja pyysin Mennään mettään-projektin ohjausryhmän jäseniltä siihen kommentteja sähköpostitse joulukuussa 2012. Projektin ohjausryhmän jäsenet koostuvat lahtelaisten nuorisoyhdistysten edustajista. Sain kommentin yhdeltä yhdistyksen edustajalta. Tämän jälkeen pyysin kommentteja yhteistyömallista Haave-verkoston edustajilta sähköpostitse tammikuussa 2013. Haave-verkosto on Nuorten akatemian ylläpitämä asiantuntijaverkosto, johon kuuluvat henkilöt työskentelevät järjestö- ja kuntasektorin yhteistyön parissa. Sain kommentit kolmelta henkilöltä. Esittelin yhteistyömallin sen hetkisen version uudelleen Mennään mettään-ohjausryhmälle seuraavassa kokouksessa. Kommenteissa toivottiin muun muassa tarkennusta yhteistyömallin ja nuorisopalveluiden strategian välille sekä konkreettisia tavoitteita ja toimia yhteistyön kehittämiseksi. Muokkasin yhteistyömallia ohjausryhmän ja Haave-verkoston edustajien kommentteja hyödyntäen helmisyyskuussa 2013.

4.2.3 Kuulemistilaisuus

Halusimme kutsua yhdistysyhteistyön kehittämiseen mukaan laajemman edustuksen paikallisista yhdistyksistä. Järjestimme kaikille nuorten parissa toimiville lahtelaisille yhdistysten edustajille kuulemistilaisuuden syyskuussa 2013. Kuulemistilaisuudessa yhdistysten edustajilla oli mahdollisuus kommentoida yhdistysyhteistyömallin sen hetkistä versiota ja ideoida tulevaa yhteistyötä. Kuulemistilaisuus pidettiin nuorisopalveluiden tiloissa ja paikalla oli yhteensä 28 henkilöä yhdistyksistä ja edustettuna oli 17 eri tahoja. Kuulemistilaisuus koostui tapaamisen aloituksesta, nuorisopalveluiden työntekijöiden ja yhdistysten edustajien esittelyistä, yhdistysyhteistyön alustuksesta, yhteistyömallin esittelystä sekä ryhmätyöskentelystä. Ryhmille annettiin neljä tehtävää: tarkastella yhteistyömallissa olevaa vuosikelloa ja ideoida siihen uusia tapahtumia, pohtia yhteisten tapaamisten tarpeellisuutta ja kokoontumisväliä, pohtia tiedottamiseen ja yhteydenpitoon liittyviä haasteita ja ratkaisuja sekä ideoida, miten yhdistysyhteistyötä voitaisiin kehittää. Tämän jälkeen ryhmät esittelivät ajatuksensa muille paikalla olijoille. Yhteistyömallin kommentit koskivat muun muassa vuosikelloa ja siihen lisättäviä tapahtumia. Yhdistysyhteistyön kehittämiseen liittyviä jatkoideoita olivat muun muassa yhdessä järjestettävät tapahtumat sekä tiedottamiseen panostaminen kaikille yhteisen tapahtumakalenterin muodossa. Kuulemistilaisuudesta nousseiden kehittämisideoiden pohjalta loin yhteistyömallin viimeisen version sekä lähdin

luomaan omalle työyhteisölleni konkreettisia ehdotuksia yhdistysten kanssa tehtävän yhteistyön kehittämiseksi.

4.2.4 Valmis malli ja palautekysely

Yhteistyömallin viimeinen versio valmistui lokakuussa 2013. Yhteistyömallille luotiin tavoitteita, jotka pohjautuivat yhteistyötahojen toiveisiin. Sen päätavoitteena oli tehdä yhteistyö selkeämmäksi ja sujuvammaksi kuvaamalla kaupungin ja yhdistysten yhteistyömuotoja ja – mahdollisuuksia. Yhteistyömallin toivottiin myös toimivan uuden yhteistyön innostajana ja siihen kirjattiin pitkän tähtäimen toiveita ja toimenpiteitä yhteistyön kehittämiseksi. Yhteistyömallin toivottiin myös olevan asiakirja, joka tuotaisiin sen valmistuttua kaikkien tahojen tiedoksi. Näin yhteistyöllä olisi mahdollisuus vakiintua pysyväksi osaksi nuorisopalveluiden ja yhdistysten toimintaa.

Valmis malli koostuu viidestä luvusta: johdannosta, yhteistyömallin taustasta ja laatimisprosessista, lähtökohdista Lahdessa, nykyisestä yhteistyöstä sekä yhteistyön kehittämisestä ja jatkotoimenpiteistä. Johdannossa kuvaillaan yhteistyön lähtökohtia sekä tarvetta. Tausta-osiossa kuvataan yhteistyömallin laatimisprosessia. Lähtökohdat Lahdessa-kappaleessa kuvaillaan Lahden nuorisopalveluiden ja lahtelaisten yhdistysten toimintaa ja peruseriaatteita sekä nuorisopalveluiden yhdistyksille tarjoamia tukimuotoja. Nykyinen yhteistyö- osiossa esitellään nuorisopalveluiden ja yhdistysten yhteistyön muotoja ja kuvataan yhteistyöprosessi. Kappaleessa esitellään myös yhteistyön vuosikello, jossa kuvataan yhteistyöhön liittyviä vuosittain toistuvia tapahtumia. Yhteistyön kehittäminen ja jatkotoimenpiteet-kappaleessa esitellään tulevia yhteistyössä järjestettäviä tapahtumia ja yhteistyön näkymiä tulevaisuudelle. Yhdistisyhteistyömallia tullaan päivittämään jatkossa säännöllisesti 1-2 vuoden välein yhteistyössä yhdistysten kanssa. Yhteistyömalli löytyy omana tiedostonaan opinnäytetyön rinnalla.

Yhteistyömallin valmistuttua sain kehittämisprosessin päätökseen. Kehittämistyön tavoitteen täyttymistä eli yhteistyön kehittymistä leirityössä arvioin kahdesta eri näkökulmasta, yhteistyötahojen näkökulmasta sekä nuorisopalveluiden näkökulmasta. Kehittämisprosessin kokonaisuuden arvioinnin tueksi keräsin palautetta palautekyselyn avulla. Kysely toteutettiin syksyllä 2013 sähköpostikyselynä Mennään mettään- projektissa mukana olevien yhdistysten edustajille, leiri-yhteistyötä nuorisopalveluiden kanssa tekevien yhdistysten edustajille sekä nuorisopalveluiden leirityötä tekeville

työntekijöille. Päädyin käyttämään sähköpostikyselyä sen asiakasystävällisyyden vuoksi. Vallin (2010, 103) mukaan sähköpostitse hankittavan tiedon etuna on se, että vastaanottaja saa itse päättää vastausaikansa. Mahdollisena haasteena taas on alhainen vastausprosentti, joka osoittautui todeksi myös kehittämistyössäni. Sähköpostiin saapunut kyselypyyntö on Vallin (2010, 103) mukaan helppo ohittaa. Palautekyselyjä lähetettiin kahdeksan kappaletta ja vastauksia saapui viisi kappaletta.

Selvitin sähköpostikyselyssä nuorisopalveluiden ja nuorisoyhdistysten edustajilta ajatuksia yhteistyön kehittymisestä leirityössä: yhteistyön muotoja ja määrää, yhteistyön vakiintumista vuoden 2013 aikana, uusia yhteistyösuunnitelmia tulevaisuudelle sekä yhteistyömallin hyötyä yhteistyön kehittymiselle. Valitsin sähköpostikyselyn palautteen keräämisen menetelmäksi myös sen luotettavan luonteen vuoksi. Luotettavuutta lisäävänä etuna on Vallin (2010, 103) mukaan se, että tutkija ei vaikuta läsnäolollaan vastauksiin. Tämän näkökulman huomioiminen on opinnäytetyössäni erityisen olennaista, koska palautekyselyssä arvioitiin leirityön kehittymistä ja oma toimintani projektityöntekijänä vaikutti vahvasti kehitettävään asiaan. Vastaajien oli kenties helpompaa arvioida toimintaani rehellisesti, kun en ollut itse fyysisesti paikalla. Kyselylomake löytyy opinnäytetyön liitteistä (LIITE 2).

5. AINEISTON ANALYYSI JA TULOKSET

Kokosin ja analysoin kehittämistyöni aineistot jokaisen aineistonkeruun menetelmän jälkeen sisällönanalyysin keinoin. Sisällönanalyysi on Tuomen ja Sarajärven (2013, 91) mukaan perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Kyse on aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä erilaisten aihepiirien mukaan. Sisällönanalyysi lähtee liikkeelle tutkittavan ilmiön tarkasta rajauksesta. Kehittämistyössäni rajaus tarkoittaa sitä, että kaikissa analyyseissa keskitytään nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyön kehittämiseen leirityössä. Alkuhaastattelusta, kuulemistilaisuudesta ja palautekyselystä etsin yleisesti leiriyhteistyön kehittämiseen liittyviä teemoja. Yhteistyömallin kehittämiseen liittyviä teemoja taas etsin kommentointikierroksen sekä kuulemistilaisuuden materiaaleista (KUVIO 5). Tein aineiston keruun ja analyysin sekä tulosten poimimisen jokaisessa kehittämisprosessin vaiheessa. Näin kehittämisprosessi eteni vaihe vaiheelta.

KUVIO 5. Aineiston rajaus ja hankkimistapa.

5.1 Tiedonhankintahaastattelujen analyysi ja tulokset

Kehittämisen ensimmäisen vaiheen materiaalista eli tiedonhankintahaastattelujen muistiinpanoista etsin leiriyhteistyön kehittämiseen liittyviä asioita. Sisällönanalyysin vaiheiden mukaan etenin ilmiön rajauksen jälkeen aineiston pelkistämiseen. Tuomen ja Sarajärven (2013, 101–110) mukaan aineistosta tunnistetaan asiat, joista tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita, ja näitä kuvaavat lauseet pelkistetään yksittäisiksi ilmaisuiksi. Aineistosta karsitaan tutkimukselle epäolennainen pois ja koodataan tutkimukselle olennaiset ilmaukset. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että listasin haastatteluista saamaa aineistoa ja merkitsin sekä nimesin asiat, jotka olivat kehittämisen näkökulmasta olennaisia. Näitä olivat muun muassa yhdistysten omien leirien järjestäminen nuorisopalveluiden leirikeskuksessa ja yhteistyömallin luominen.

Pelkistämisen jälkeen ryhmittelin pelkistetyt ilmaisut ryhmiin ja annoin ryhmille niitä kuvaavat nimet. Tuomen ja Sarajärven (2013, 101) mukaan analyysiä voidaan jatkaa yhdistämällä samansisältöisiä alakategorioita toisiinsa sekä muodostamalla yläkategorioita. Lopuksi kaikki yläkategoriat yhdistetään kaikkia kuvaavaksi kategoriaksi, jonka avulla vastataan tutkimusongelmiin. Keskityin työssäni kategorioiden luomiseen eli ryhmittelyyn ja ryhmien nimeämiseen. Loin käsitteitä, joita pystyin hyödyntämään

leiriyhteistyön kehittämisessä. Luomiani ryhmiä olivat esimerkiksi konkreettinen yhteistyö sekä nuorisopalveluiden tarjoama tuki. Yläkäsitteiden avulla ymmärsin yhdistysten toiveita leiriyhteistyöhön liittyen ja loin raameja yhteistyölle. Taulukko sisällönanalyysistä löytyy liitteistä (LIITE 3).

Tiedonhankintahaastatteluissa selvisi, että nuorisoyhdistykset kaipaavat tukea leirien järjestämiseen. Yhdistysten toivomat tukimuodot olivat yhteisen tiedotuskanavan luominen leirien ja muiden tapahtumien mainostamiseen, leiriohjaajakoulutuksen järjestäminen, nuorisopalveluiden leirikeskuksen ja muiden tilojen käyttö leiripaikkoina sekä leirikeskuksen käytön ohjeistaminen. Nuorisoyhdistykset toivoivat myös konkreettista yhteistyötä nuorisopalveluiden ja muiden yhdistysten kanssa. Haastatteluissa virisi uusia ideoita leirien järjestämisestä yhteistyössä eri yhdistysten kesken, esimerkiksi Timotei-teatterin ja Nuokun sirkusyhdistyksen yhteisestä esiintymistaitoleiristä. Yhdistysten omaa leiritoimintaa haluttiin piristää ja toisaalta myös keventää yhdessä järjestettävillä leireillä tai yhteistyötahojen leirivierailuilla. Tiedonhankintahaastatteluissa kävi myös ilmi, että yhteistyömallin laatiminen nähtiin tärkeäksi asiaksi. Yhteistyömallin toivottiin sisältävän tietoa nuorisopalveluiden tarjoamista avustuksista, tiloista ja tuesta sekä yhteistyön rooleista.

Tiedonhankintahaastatteluista saamani tulosten pohjalta lähdin kehittämään nuorisopalveluiden ja yhdistysten välistä leirityötä. Aloitin yhteistyömallin laatimisen, konkreettisen yhteistyön kehittämisen sekä nuorisopalveluiden tarjoamien tukimuotojen kehittämisen. Ryhdyimme suunnittelemaan yhdistysten kanssa yhteisiä leirejä sekä vierailuja toistemme leireillä. Tarjosin myös tukeani yhdistyksille tiedottamalla yhdistyksiä yhteisen leirikalenterin käytöstä, nuorisopalveluiden leirikeskuksen käyttömahdollisuuksista ja järjestin leiriohjaajakoulutuksen yhdistysten toimijoille.

5.2 Sähköpostikommenttien analyysi ja tulokset

Tiedonhankintahaastattelujen jälkeen kehittämisprosessini eteni yhteistyömallin ensimmäisen version laatimiseen ja yhdistyksillä oli mahdollisuus kommentoida sitä sähköpostitse. Käsittelin saamiani kommentteja sisällönanalyysin keinoin ja etsin kommentteista kehittämisideoita yhteistyömallin jatkokehittämiseen. Kokosin kommentit lause kerrallaan taulukkoon ja lähdin pelkistämään lauseita yksittäisiksi ilmaisuiksi. Yhteistyömallin kehittämiseksi olennaisia ilmauksia olivat muun muassa yh-

teistyön tavoitteet ja perustelut yhdistisyhteistyön kehittämiseksi. Aineistosta nousseiden pelkistysten avulla rakensin yhteistyömallille uutta, laajempaa sisältöä. Taulukko sisällönanalyysistä löytyy liitteistä (LIITE 4).

Yhdistysten sähköpostikommenttien mukaan yhteistyömallin ensimmäisessä versiossa oli hiottavaa. Yhdistysten ja yhteistyötahojen mukaan yhteistyömallissa tulisi olla yhteistyön taustaa kuvaava osio, yhteistyötä kuvaava osio sekä jatko- ja tulevaisuuden suunnitelmia. Tausta-osion toivottiin sisältävän perusteluja yhteistyön kehittämiseksi, yhteistyön periaatteita, sopimuksen reunaehdoja ja oman toiminnan esittelyjä. Yhdistykset toivoivat, että yhteistyön tavoitteet kirjoitetaan auki. Se on Rouvisen (2010) mukaan olennaista kumppanuuden luomisessa ja syntymisessä. Kumppanuutta synnyttäessä tahojen tulee selvittää toiminnan yhteinen päämäärä ja tavoitteet, joihin pyritään. Yhdistysten mukaan yhteistyömallin tulisi sisältää myös sopimuksen reunaehdot silloin kun kyseessä ei ole avustus. Yhteistyötä toivottiin tehtävän ilman rahan vaihtumista. Rouvinen (2010) kertoo, että kumppanuutta voidaan tehdä myös ilman rahaa palvelujen vaihdon periaatteella. Tämä oli yhdistysten mielestä tärkeä seikka yhteistyömalliin kirjoitettavaksi. Yhteistyötä kuvaavaan osioon taas toivottiin säännöllisten tapahtumien merkitsemistä ylös yhteistyön vuosikelloon sekä yhteistyöprosessin kuvausta. Jatko- ja tulevaisuudensuunnitelmat-osioon toivottiin uusia säännöllisiä tapaamisia, kuten ammattilaisten aamukahvit, sekä yhteistyön konkreettisten toimenpiteiden auki kirjoittamista ja toteutumisen seuraamista. Nämä toiveet kertovat yhdistysten toiveesta pitkäjänteiseen ja pysyvään yhteistyöhön. Veikkolaisen (2010) mukaan nuorisotyössä laadukas yhteistyö edellyttää riittävää pitkäjänteisyyttä. Nuorisotyön jatkuvuus kärsii toimijoiden vaihtuessa ja sopimusten jäädessä lyhytaikaisiksi.

Sähköpostitse saaduista kommentteista luotujen pelkistysten jälkeen ryhmittelin ilmaiset ryhmät kuvaavien nimien alle. Näitä olivat muun muassa tausta, yhteistyön kuvaaminen sekä jatko- ja tulevaisuuden suunnitelmat. Hyödynsin ryhmien nimiä hahmotellessa yhteistyömallin sisältöä ja luodessa malliin otsikoita. Sähköpostikommenteista nousseiden toiveiden perusteella lisäsin yhteistyömalliin osioita. Laadin nuorisopalveluiden ja yhdistysten yhteisiä tapahtumia kuvaavan vuosikellon sekä yhteistyöprosessia kuvaavan kaavion ja lisäsin ne yhteistyömalliin. Kokosin siis yhteistyömallin toisen version.

5.3 Kuulemistilaisuuden aineiston analyysi ja tulokset

Järjestimme nuorisoyhdistyksille syksyllä 2013 kuulemistilaisuuden, koska halusimme aktivoita yhdistyksiä yhteistyön tekemiseen ja saada heitä laajemmin mukaan yhteistyömallin laatimisprosessiin. Kuulemistilaisuus koostui avoimesta keskustelusta ja ryhmätöistä, jotka koskivat yhteistyömallin kommentointia sekä tulevan yhteistyön ideointia ja kehittämistä. Kirjasin keskustelun ydinkohdat sekä ryhmätöiden tuotokset ylös ja käsittelin saamani aineistot sisällönanalyysin keinoin. Kokosin kommentit lause kerrallaan taulukokkoon ja pelkistin lauseet yksittäisiksi ilmaisuiksi. Aineistosta nousseita ilmaisuja, jotka kuvasivat yhteistyömallin kehittämistä, olivat muun muassa säännölliset tapaamiset yhdistysten ja nuorisopalveluiden välle sekä yhdessä järjestettävät tapahtumat. Kaikki ilmaiset liittyivät yhteistyömallin jatko- ja tulevaisuudensuunnitelmat-osioon, jonka nimisen ryhmän olin luonut jo sisällönanalyysin edellisessä ryhmittelyvaiheessa. Yhdistysten kanssa tehtävän leiriyhteistyön kehittämiseen liittyviä pelkistyksiä, jotka nousivat aineistosta esille, olivat muun muassa säännölliset tapaamiset sekä tiedottamisen ja yhteydenpidon kehittäminen. Jaoin pelkistykset kahteen niitä kuvaavaan, jo olemassa olevaan ryhmään, jotka olivat nuorisopalveluiden tarjoama tuki ja konkreettinen yhteistyö. Taulukko sisällönanalyysista löytyy liitteistä (LIITE 5).

Kuulemistilaisuudessa olleiden yhdistysten edustajien mukaan yhteistyömallissa ei juuri ollut korjattavaa. Yhteistyömallin rakenne oli heidän mielestään hyvä ja malliin ehdotettiin pieniä lisäyksiä. Yhteisiä tapahtumia ja päivämääriä kuvaavaan vuosikelloon toivottiin lisättävän ammattilaisten aamukahvit sekä kuulemistilaisuudet, joita kutsuttaisiin jatkossa verkostotapaamisiksi tai puolivuositapaamisiksi. Yhteistyömallin loppuun, yhteistyön kehittäminen ja jatkotoimenpiteet-osioon, he toivoivat kirjoitettavan ylös yhteistyön kehittämiseen liittyvät ideat, jotka syntyivät ryhmätöissä. Näin ideat työstettäisiin helpommin konkreettisiksi toimiksi ja niiden toteutumista olisi mahdollista arvioida seuraavassa tapaamisessa.

Kuulemistilaisuudessa olleilla yhdistysten edustajilla oli useita leiriyhteistyötä ja yhdistisyhteistyötä koskevia kehittämisideoita. Kehittämisideat liittyivät nuorisopalveluiden tarjoamaan tukeen ja konkreettiseen yhteistyöhön. Nuorisopalveluiden toivottiin tukevan yhdistysten toimintaa järjestämällä yhdistysten perusteet-koulutuksia. Yhdistisyhteistyön tukemiseen nuorisopalveluita tarvittiin yhdistysten edustajien mu-

kaan ”sateenvarjoksi” eli koordinoijaksi ja kokoajaksi. Nuorisopalveluiden toivottiin myös järjestävän yhteisiä tapaamisia sekä ammattilaisille että vapaaehtoisille yhdistystoimijoille. Myös tiedottamiseen ja yhteydenpitoon kaivattiin koordinoijaa. Konkreettisen yhteistyön osalta yhdistykset lähtivät ideoimaan yhteisen tapahtuman järjestämistä, yhteisten leirien järjestämistä sekä ohjaajavaihtoja ja -vierailuja.

Kuulemistilaisuuden ideat muokattiin konkreettisiksi työtehtäviksi nuorisopalveluiden yhdistysyhteistyötä tekeville työntekijöille ja yhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä lähdettiin kehittämään ja tukemaan erilaisin keinoin. Esimieheni aloitti yhdistysten ja järjestöjen yhteisten harrastemessujen suunnittelun kutsumalla koolle Lahden kaupungin liikunta- ja kulttuuripalveluiden esimiehet. Harrastemessut tullaan järjestämään elokuussa 2014 ja mukana järjestelyissä tulee olemaan suuri määrä nuorten kanssa toimivia tahoja kunta- ja kolmannelta sektorilta. Nuorisotiedotusta tekevän työntekijän tehtäväksi annettiin yhdistysten yhteydenpidon ja tiedottamisen kehittäminen. Menetelmiksi valikoituivat sähköpostilistan ylläpitäminen ja päivittäminen, Facebook-ryhmän luominen ja yhteisen tapahtumakalenterin luominen nuorisopalveluiden www-sivuille. Yhdistysten kanssa toimiville työntekijöille annettiin tehtäviksi säännöllisten tapaamisten suunnittelu ja koordinointi. Ammattilaisten aamukahvit toteutettiin ensimmäistä kertaa lokakuussa 2013. Vapaaehtoisten foorumin ja seuraavan puolivuosi-/verkostotapaamisen suunnittelut aloitettiin heti syksyllä. Myös yhdistystoiminnan perusteet-kurssin suunnittelu aloitettiin syksyllä. Kaikki konkreettiset toimet kirjattiin yhteistyömallin yhteistyön kehittämisen ja jatkotoimenpiteet-osioon ylös. Näin ideat muotoutuivat konkreettisiksi jatkotoimenpiteiksi ja niiden toteutumista voidaan arvioida seuraavassa kokoontumisessa. Tähän toimintamalliin otettiin oppia Pohjois-Karjalan hyvinvointialan järjestöstrategiasta 2015 (Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2007). Strategiassa on konkreettisia toimenpide-ehdotuksia järjestöille ja kunnille järjestöjen toimintaedellytysten vahvistamiseksi sekä julkisen sektorin ja järjestöjen yhteistyön edistämiseksi.

6. POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyön kehittämisprosessi leirityössä on saatu päätökseen tämän opinnäytetyön osalta. Pohdin seuraavissa kappaleissa kehittämistyön tavoitteiden toteutumista, yhteistyön tulevaisuutta ja luon jatkokehitysideoita.

6.1 Tavoitteiden tarkastelua

Kehittämistyöni aiheena oli Lahden kaupungin nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyö. Työn tavoitteena oli kehittää Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten välistä yhteistyötä leirityössä. Keskeisenä toimenpiteenä oli laatia Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyötä kuvaava yhteistyömalli. Arvioin tavoitteen täyttymistä kahdesta eri näkökulmasta, yhteistyötahojen näkökulmasta sekä nuorisopalveluiden näkökulmasta.

Kehittämistyön tavoitteeseen liittyy myös kehittämistyön luotettavuuden arviointi. Tavoitteiden saavuttaminen ei ole hyvyyden eikä luotettavuuden mittari, vaan Kananen (2012, 165) mukaan olennaista on, että kehittämistyön tavoitteiden tulee olla mitattavia ja tulosten sekä johtopäätösten tulee olla linjassa lähtötilanteessa asetettujen tavoitteiden kanssa. Vaikka kehittämistyön suunnitelmat saattavat elää prosessin aikana, pitää tutkijan pystyä todistamaan, että työssä on tutkittu sitä mitä oli alun perin tarkoitus tutkia. Kehittämistyössäni käytin tavoitteen täyttymisen mittaamiseen kehittämisprosessin lopuksi yhteistyötahoille teetettyä palautekyselyä sekä omaa arviotani. Kehittämisprosessin päätteeksi pyysin Mennään mettään-projektissa mukana olevien yhdistysten edustajilta, leiriyhteistyötä nuorisopalveluiden kanssa tekevien yhdistysten edustajilta sekä nuorisopalveluiden leirityötä tekeviltä työntekijöiltä palautetta yhdistisyhteistyön kehittymisestä leirityössä Mennään mettään-projektin osalta. Lähetin kyselyjä yhteensä kahdeksan kappaletta ja sain vastaukset kolmelta nuorisoyhdistysten edustajalta ja kahdelta nuorisopalveluiden työntekijältä. Palautekyselyn palautti siis reilu puolet vastaajista. Sain koottua palautekyselyn vastauksista yhteistyötahojen mielipiteet yhteistyön kehittämisestä leirityössä, mutta luotettavamman tuloksen saamiseksi vastauksia olisi voinut olla enemmän ja ne olisivat voineet olla hieman laajempia. Kenties palautekyselyn vastausaika kaksi viikkoa oli lyhyehkö vastaajille tai haastattelu palautteen keräämisen menetelmänä olisi tuottanut useampia ja laaduk-

kaampia vastauksia. Tulevaisuuden haasteena on myös saada yhdistisyhteistyön kehittämiseen mukaan useampia tahoja. Opinnäytetyön kehittämisprosessin aikana vain tietyt yhdistykset olivat aktiivisia. Seuraavana haasteena onkin saada mukaan uusia toimijoita ja pitää myös nämä ”vanhat” aktiivit mukana.

Palautekyselyyn vastanneiden mukaan Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyön määrä leirityössä on lisääntynyt jonkin verran. Kyselyyn vastanneet yhdistysten edustajat kokivat, että he olivat olleet aikaisemminkin aktiivisia leirien järjestäjiä. Yhteistyön koettiin lisääntyneen leiriohjaajakoulutuksen järjestämisen osalta ja joitakin uusia leirejä on järjestetty yhteistyössä. Yhteistyötä oli tehty myös näkemysten vaihdon ja hyvien ajatusten eteenpäin viemisen osalta. Mennään mettään-projektin näkökulmasta yhdistisyhteistyö on lisääntynyt kuluneen vuoden aikana. Leiriyhteistyötä on viritelty ja tehty eri tahojen kanssa. Uusia yhteistyössä järjestettäviä leirejä on tullut mukaan muutamia, mutta suurin ero on yhteistyöhön liittyvän positiivisen asenteen ja ilmapiirin lisääntymisessä. Yhteistyöstä ollaan kiinnostuneita ja sitä halutaan kehittää. Myös nuorisopalveluiden yhdistyksille suuntaamat tukimuodot, kuten ohjaajakoulutukset ja säännöllinen yhteydenpito ovat lisääntyneet.

Kyselyyn vastanneiden mukaan Mennään mettään-projektin ja yhdistisyhteistyön aktivoiminnan koettiin jonkin verran innostaneen tahoja järjestämään uusia leirejä. Kyselyyn vastanneen nuorisopalveluiden työntekijän mukaan nuorisopalveluiden sisällä on syntymässä uudenlainen leirikulttuuri projektin ansiosta ja useampi toimija on aktivoitunut leiritoiminnan kehittämisessä. Erään yhdistyksen edustajan mukaan yhteistyö ei ole innostanut uusien leirien järjestämiseen, koska heidän leiritoimintansa toimii jo nyt hyvin aktiivisena. Toisessa yhdistyksessä yhteistyö on innostanut suunnittelemaan talvileirejä sekä viikonloppuleirejä ohjaajille. Kolmannen yhdistyksen edustajan mukaan yhteistyö nuorisopalveluiden kanssa on ohjannut vahvasti heidän toimintaansa. Leireille on tullut mukaan uusia teemoja. Lahden nuorisopalveluiden ja Mennään mettään-projektin työntekijän näkökulmasta uusia leirejä järjestäviä tahoja on tullut leirikeskukseen muutamia edellisiin vuosiin verrattuna. Uudet toimijat ovat aktiivisia ja suunnitelmia seuraaville leirikausille on suunnitteilla. Uudet toimijat järjestivät kukin useamman leirin kuluneen kesän aikana. Palautekyselyyn vastanneiden mukaan leiriyhteistyön koettiin ja uskottiin vakiintuvan osaksi kunkin tahon toimintaa. Jatkosuunnitelmat olivat jokaisella vastanneella taholla erilaiset. Nuorisopalveluiden työntekijöiden mukaan jatkosuunnitelmiin kuuluivat leirikeskuksen, leiritoiminnan ja lei-

rien ohjelmakokonaisuuksien kehittäminen. Erään yhdistyksen toimijan mukaan jatkosuunnitelmat koskivat yhteisen työntekijän palkkaamista Mennään mettään-projektille ja yhdistykselle. Toisen yhdistyksen edustajan mukaan jatkosuunnitelmia seuraavien kesien leireistä on olemassa ja keskeisenä ajatuksena tulevaisuutta ajatellen on nuorien eli uusien harrastajien tavoittaminen nuorisopalveluiden kautta olemalla mukana nuorisopalveluiden omilla leireillä.

Kehittämistyön keskeisenä toimenpiteenä laaditun yhdistysyhteistyömallin koettiin kyselyyn vastanneiden mukaan hyödyttävän vastaajien ja nuorisopalveluiden yhteistyötä leirityössä tulevaisuudessa. Asiakirjan koettiin tuovan systeemejä näkyvämmiksi ja avoimemmaksi. Tietoisuuden ja avoimuuden koettiin lisääntyneen jo laatimisprosessin aikana. Yhdistysyhteistyömallin tavoitteena olikin tehdä yhteistyö selkeämmäksi ja sujuvammaksi kuvaamalla kaupungin ja yhdistysten yhteistyömuotoja ja – mahdollisuuksia, joten tähän tavoitteeseen päästiin. Kehittämisprosessin kesto oli yhteistyön kehittämiseksi melko lyhyt ja yhteistyömallin valmistuminen venyi prosessin loppupuolelle. Yhdistysyhteistyötä ehdittiin vasta aloittamaan ja joidenkin tahojen kanssa vasta suunnittelemaan. Yhteistyömallin suoranaista hyötyä yhteistyön kehittämiseksi ei voitu arvioida eikä tutkia tämän työn puitteissa aikataulullisista syistä. Tämän näkökulman esiin saaminen olisi antanut työlle lisää sisältöä ja syvyyttä.

Yhteistyömallin tavoitetta uuteen yhteistyöhön innostamisesta ei myöskään voida vielä arvioida, koska se tulee mahdollisesti esille vasta yhteistyömallin levittämisen jälkeen. Vastaajien mukaan yhteistyömallin toivotaan synnyttävän tulevaisuudessa rohkeutta kokeilla uudenlaisia päänavauksia ja ennakkoluulottomia yhteistyösuhteita. Myös Hellevaaran (2010) mukaan järjestöstrategioiden ja yhteistyösopimusten tarkoitus on toimia yhteisvastuun ja yhteishengen nostattajina yli sektorirajojen. Yhteistyömallin levittämisessä nähtiin kyselyyn vastanneiden mukaan kuitenkin haasteita. Sen ei koettu aukenevan pelkkänä tekstinä, vaan innostusta ja tietoa tulisi jakaa muillakin keinoilla yhteistahoille. Hellevaaran (2010) mukaan, että yhteistyösopimukset ovat suuntaa antavia työkaluja. Vastuu niiden käyttöönotosta jää pitkälti prosessiin osallistuneiden tahojen oman aktiivisuuden varaan. Mennään mettään-projektin näkökulmasta yhteistyömallista tiedottamiseen ja sen levittämiseen tulee siis panostaa. Ajatusta yhteistyön tekemisestä tulee pitää säännöllisesti yllä eri toimijoiden taholta ja yhteistyötä tulee aktivoita eri menetelmillä. Yhdistysyhteistyön tietoutta tulee lisätä niin nuorisopalveluiden työntekijöiden keskuudessa kuin nuorisoyhdistyksissäkin.

Yhteistyömallin koettiin kyselyyn vastanneiden mukaan sopivan monen eri toimialan yhteistyön virittäjäksi. Tutkimustulosten siirrettävyys liittyy myös kehittämistyön luotettavuuden arviointiin (Komonen 2013). Tutkijan tulee pohtia ja varmistaa, että tutkimustulokset olisivat mahdollisia myös jossakin toisessa tutkimusympäristössä. Kehittämistutkimuksessa tulee kuitenkin Kanasen (2012, 169) mukaan huomioida, että se ei pyri yleistämään. Kehittämistutkimuksen tuloksena saatua muutosta ei voida sellaiseenaan siirtää vastaaviin kohteisiin. Kehittämistyön tekijänä olen kuitenkin antanut mahdollisuuden siirrettävyyteen mahdollisimman tarkalla kehittämisasetelman ja kehittämiskohteen kuvauksella. Näin tuloksia soveltava voi päätellä lähtöoletuksista tilanteen vastaavuuden. Vaikka malli tehtiin tapauskohtaisesti vain tiettyjen tahojen, nuorisoyhdistysten ja nuorisopalveluiden käyttöön, pystytään kehittämistyön tuotosta hyödyntämään jatkossa myös muissa kunnissa ja yhdistyksissä yhteistyötä kehittäessä. Yhteistyömalli voi toimia muille esimerkkinä ja lähtökohtana, josta käsin jokainen taho lähtee luomaan omia käytänteitään. Pelkästään Lahden kaupungin sisällä yhteistyömalli voisi toimia pohjana kulttuuri- ja liikuntasektoreilla tehtävän yhdistisyhteistyön kuvaamiseen. Yhteistyömalli on herättänyt kiinnostusta jo prosessin aikana kaupunkien nuorisopalveluiden ja muiden vastaavanlaisten tahojen keskuudessa. Kehittämistyön laaja levitys yhteistyötahoille mahdollistaa sen jatkohyödyntämisen.

6.2 Tulevaisuus ja jatkokehitysideat

Nuorisopalveluiden ja yhdistysten yhteistyön kehittämiseksi on ollut tarvetta. Kuulemistilaisuus osoitti konkreettisesti, että yhdistisyhteistyön kehittäminen kiinnostaa myös laajemmalla tasolla yhdistyksiä ja nuorisopalveluita. Aihe koettiin ajankohitaiseksi sekä kiinnostavaksi ja tahtotila uuden tekemiselle on olemassa. Yhdistykset ovat itsekin huomanneet yhteistyön tekemisen hyödyn ja yhteistyön kehittämistä tehdään monella saralla, ei vain leirityössä. Kuulemistilaisuudessa nousi esille monia yhteistyön kehittämisen paikkoja ja jatkokehitysideoita tulevaisuudelle. Positiivinen merkki on, että yhteistyöhön panostamiseen uskotaan. Yhteistyömallin käsittely kuulemistilaisuudessa jäi varsin suppeaksi, koska tapahtuman pääpainotus oli yhteistyön virittämisessä ja verkostoitumisessa. Yhteistyömallin kehittämisen osalta olisi saatettu päästä hieman syvällisempiin ja kehittävämpiin tuloksiin, jos yhdistysten edustajia osallistavat menetelmät olisivat olleet monipuolisemmat. Yhdistysten ääni jäi vähäiseksi yhteistyömallin kehittämisessä, koska menetelmänä oli avoin keskustelu ja

kommentointi. Uuden yhteistyön ideointi sekä jatkokehitysideoiden esiin tuominen taas sujuivat yhdistysten edustajilta erinomaisesti ryhmätöinä ja tulosta syntyi aivan eri tavalla.

Myös nuorisopalveluiden puolelta yhdistysyhteistyöhön on saatu uutta pontta. Kuulemistilaisuudessa ideoidut jatkotoimenpiteet on laitettu aidosti käytäntöön ja niitä on viety eteenpäin konkreettisina työtehtävinä. Säännölliset tapaamiset ja yhteistyön pitäminen ajatuksissa kantavat varmasti hedelmää tulevaisuudessa. Nuorisopalveluiden puolelta voitaisiin vielä kehittää osaamisen jakoa. Nuorisotyöntekijöillä on tietotaitoa, mikä yhdistyksiltä saattaa vielä puuttua. Näin ollen koulutusten ja kurssien pitäminen sekä arjen osaamisen jakaminen olisivat hyviä keinoja tukea yhdistysten toimintaa ja tehdä yhteistyötä. Uutena ideana yhdistysyhteistyön aktivoimiseen nuorisopalveluiden suunnalta voisi olla yhdistystuutori-toiminta. Lahden nuorisopalveluiden osallisuuden ja kansalaistoiminnan yksikön kaikki työntekijät tekevät yhdistysten kanssa yhteistyötä tavalla tai toisella ja kansalaistoiminnan tukeminen tulee esille jo yksikön nimessä. Näin ollen yhdistysyhteistyö voisi olla selkeämmin sisällytettynä työntekijöiden työkuviin. Työntekijät voisivat toimia yhdistystuutoreina eli osaamisen jakajina ja verkostoitujina. Jokainen voisi tavata yhdistyksiään säännöllisesti ja tarjota osaamistaan yhdistyksiin esimerkiksi tapahtumantuottamisen, leirityön, nuorisotiedottamisen tai kansainvälisyyden osa-alueilla. Myös työntekijävierailut ja pidemmät työntekijävaihdot yhdistysten ja nuoriso-ohjaajien kesken lisäisivät sektorien välistä tuntemusta ja arvostusta toisen työtä kohtaan. Möttönen ja Niemelä (2005, 210) puhuvatkin, että järjestöyhteistyö tuo lisäarvoa nimenomaan oman työn kehittämiseen.

Leiriyhteistyön kehittämisen näkökulmasta katsottuna tilanne näyttää myös positiiviselta. Toimintatavat on todettu hyviksi ja toiminnan kehittämisen mahdollisuudet nähdään. Näin ollen ”peli on avattu” niin yhdistysten suunnalle kuin nuorisopalveluiden työntekijöillekin. Yhteistyö kesän leireillä koettiin palautekyselyn sekä leiripalautteiden mukaan positiiviseksi asiaksi niin nuorten kuin ohjaajienkin näkökulmasta, joten yhteistyötä tullaan varmasti jatkamaan ja kehittämään eteenpäin. Mennään mettäänprojektin näkökulmasta tulevaisuus on vaakalaudalla, koska työntekijä tulee vaihtumaan loppuvuodesta ja jatko on auki rahoituksen katkonaisuuden vuoksi. Toivottavasti yhdistysten kanssa tehty yhteistyö ei ole liian personoitua, vaan yhteistyö jatkuisi vaikka työntekijä vaihtuu. Tarkoituksena kuitenkin on, että yhteistyö jatkuu projektin jälkeenkin. Tärkeää olisi, että toimintatavat tulisivat tutuiksi ja positiivinen kierre jat-

kaisi omaa elämäänsä. Haasteena leiri yhteistyön kehittämiseksi on nuorisopalveluiden leirikeskusten nykyinen melko askeettinen tila ja uuden leirikeskusten rakentamisen siirtyminen tulevaisuuteen.

Konkreettisenä apuna yhteistyön ylläpitämiseen yhdistyksille ja nuorisopalveluiden työntekijöille toimii tästä eteenpäin valmis yhteistyömalli. Yhteistyömallin tulevaisuus ja jatko selviää, kun sen valmis versio lähtee jakoon. Toivottavasti yhteistyömallia tullaan kuitenkin jatkokehittämään eteenpäin. Yhteistyömalli tulisi päivittää säännöllisesti. Näin taattaisiin ajankohtaisuus nopeasti muuttuvalla nuorisotyön kentällä. Toivoisin, että jatkossa yhteistyömallia kehitettäisiin yhdistyslähteisemmäksi ja tasa-arvoisemmaksi, niin ettei nuorisopalveluiden rooli korostuisi niin paljon, kuin se nykyisessä versiossa korostuu. Yhteistyömallissa voisi olla kuvaukset paikallisista nuorisoyhdistyksistä sekä yhteistyön perustelut nuorisoyhdistysten suunnasta, heidän strategioistaan käsin. Yhdistysten näkökulman esiin tuominen vaatisi kuitenkin vielä voimakkaampaa yhteistyötä ja suurempaa aktiivisuutta molemmilta tahoilta. Veikkolaisen (2010) mukaan yhteistyön haasteena kuntasektorin suunnasta on muistaa, että vapaaehtoisuuteen perustuvalta toiminnalta ei voida odottaa samanlaisia sitoumuksia kuin palkattujen ammattilaisten tuottamilta palveluilta. Yhteistyön kehittämisprosesseissa ollaan vasta alkutekijöissä, joten aika näyttää miten yhteistyö kantaa hedelmää.

6.3 Lopuksi

Nuorisotyö elää muutoksessa ja varsinkin tiukkenevat taloustilanteet ajavat uuden kehittämisen äärelle. Tilanne on sama sekä kunta- että järjestösektorilla. Uutta on kehiteltävä kun vanhat toimintatavat eivät enää päde. Yhteistyön kehittäminen on jokaisen tahon etu. Kuntien työntekijöillä on osaamista muun muassa nuorten kanssa toimimisesta, tiedottamisesta ja projektien hallinnasta, jonka soisi tulla jaetuksi. Yhdistyksillä on taas kunnille tarjottavana erikoisosaamista omalta alaltaan. Kun nämä osaamiset yhdistetään ja yhteistyötä tehdään, saadaan nuorille laadukasta ja kiinnostavaa tekemistä, joka tukee nuoren kasvua aikuiseksi sekä opettaa nuoren aktiiviseksi toimijaksi.

LÄHTEET

Eskola, Jari & Vastamäki, Jaana 2010. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Harju, Aaro 2012. Kansalaisyhteiskunnan määritelmä ja sisältö. WWW-dokumentti. <http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/kansalaisyhteiskunta>. Päivitetty 16.12.2012. Luettu 16.12.2012.

Harju, Aaro 2003. Yhteisellä asialla –kansalaistoiminta ja sen haasteet. Vantaa: Kansanvalistusseura.

Harju, Aaro 2005. Järjestön kehittäminen. Vantaa: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi, SKAF ry.

Helander, Voitto 2004. Paikallisyhdistykset kunta-areenalla : voimavarat, edunvalvonta, palvelutuotanto ja yhteisöllisyyden ylläpito. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

Hellevaara, Jaana 2010. Alueelliset vapaaehtois- ja järjestöstrategiat Suomessa 2010. Kansalaisareena ry. PDF-dokumentti. <http://www.kansalaisareena.fi>. Päivitetty 5.2.2013. Luettu 5.2.2013.

Kananen, Jorma 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Kolmas lähde 2012. Kohti uudenlaista maailmaa - Arviointiraportti paikallistason hankkeista ESR-kehittämisohjelmassa: Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoalojen kolmas sektori hyvinvointipalvelujen tarjoajana 2007-2013. PDF-dokumentti. <http://kolmaslahde.fi>. Päivitetty 4.10.2012. Luettu 1.1.2013.

Koivisto, Nelli 2012. Yhteistyösopimuksessa on kysymys yhteisestä riskien hallinnasta. WWW-dokumentti. <http://www.kolmaslahde.fi>. Päivitetty 5.1.2013. Luettu 5.1.2013.

Komonen, Katja 2013. Kokemuksen tutkimuksen luotettavuus. Luento. Mikkeli 2.5.2013. Luentomuistiinpanot.

Lahden nuorisopalvelut 2013. Lahden nuorisopalveluiden kehittämisohjelma 2013-2018.

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012-2015, 2012. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:6. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto.

Linkoranta, Tauno 2013. Maskun järjestöstrategia . Yhtä köyttä - yhdistykset, kunta ja seurakunta. PDF-dokumentti.

<http://www.masku.fi/vapaa-aika-ja-kulttuuri/jarjestotoiminta>. Päivitetty 10.1.2013. Luettu 20.3.2013.

Mustakangas-Mäkelä, Anne 2010. Suunnitelmista tekoihin ja toimintaan. Terveempi Pohjois-Suomi hankkeen esiselvitys kunta – järjestöt yhteistyöstä. Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.

Mustonen, Heidi 2009. Työkalut KUUMA-kuntien ja sosiaali- ja terveysjärjestöjen kumppanuudelle 2015. PDF-dokumentti. <http://www.sosiaalitaito.fi>. Päivitetty 16.12.2009. Luettu 5.1.2013.

Möttönen, Sakari & Niemelä, Jorma 2005. Kunta ja kolmas sektori –yhteistyön uudet muodot. Keuruu: PS-kustannus.

Opetusministeriö 2010. Opetusministeriön kansalaisjärjestöstrategia. WWW-dokumentti. <http://www.minedu>. Päivitetty 5.1.2013. Luettu 5.1.2013.

Penttinen, Pekka 2012. Kehittävän työotteen lähtökohtia. Luentomuistiinpanot. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Penttinen, Pekka & Soanjärvi, Katariina 2012. Nuorisotyön tutkimus- ja kehittämistoiminta ammattikorkeakouluissa. Teoksessa Komonen, Katja, Suurpää, Leena & Sö-

derlund, Markus (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 229-243.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2007. Yhteistä hyvää. Pohjois-Karjalan hyvinvointialan järjestöstrategia 2015. WWW-dokumentti. <http://pohjois-karjala.fi>. Päivitetty 1.10.2007. Luettu 12.11.2012.

Raha-automaattiyhdistys 2010. Kunnat kaipaavat tiiviimpää yhteistyötä. WWW-dokumentti. <https://www.ray.fi>. Päivitetty 28.12.2012. Luettu 28.12.2012.

Rantanen, Virpi 2013. Henkilökohtainen tiedonanto. 10.10.2013. Lahden nuorisopalvelut.

Rouvinen, Maikki 2010. Onnistumisia ja huomioitavaa kumppanuuksissa. Haaveverkoston tapaaminen. 23.9.2010 Joensuu.

Silius, Kirsi 2005. Sisällönanalyysi. PDF-dokumentti. http://matwww.ee.tut.fi/hmopetus/hmjatkosems04/liitteet/JOS_hypermedia_Silius150405.pdf. Päivitetty 20.4.2005. Luettu 1.7.2013

Tampereen kaupungin ja yhdistysten välisen yhteistyön periaatteet 2011. PDF-dokumentti. <http://punakyna.net/media/attachments/310197.pdf>. Päivitetty 2.2.2012. Luettu 31.12.2012.

Toikko, Timo & Rantanen, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampere University Press.

Valli, Raine 2010. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, Metodien valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Veikkolainen, Arsi 2010. Taustavalaistusta kumppanuussopimuksista. Haaveverkoston tapaaminen. 23.9.2010 Joensuu.

Yhdistysten edustajille toteutetun haastattelun pohja

Järjestö/Yhdistysyhteistyö

Haastattelupohja

Järjestön nimi:

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot:

Tämän hetkinen yhteistyö Lahden nuorisopalveluiden kanssa:

- **avustukset:**
- **tilat:**
- **välineet:**
- **koulutukset (omat ja yhteistoiminnalliset):**
- **tapahtumat (omat ja yhteistoiminnalliset):**
- **retket ja leirit (omat ja yhteistoiminnalliset):**

Toiveet yhteistyöstä ja jatkoideat:

Periaatteet yhteistyölle:

LIITE 2

Palautekysely

Tämä palautekysely koskee Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten yhteistyön kehittämistä leirityössä. Palaute koskee aikaväliä 1.9.2012-15.10.2013 ja toivon, että huomioitte vastauksissanne erityisesti Mennään mettään-projektin projektityöntekijän kanssa tekemänne yhteistyön ja toimenpiteet. Palautekyselyn vastaukset käsitellään luottamuksellisesti sekä anonyymisti. Palautekyselyn vastauksia hyödynnetään projektin kehittämisessä sekä aiheesta tehdään opinnäytetyö Mikkelin ammattikorkeakouluun. Opinnäytetyö julkaistaan sen valmistuttua ja se on luettavissa ammattikorkeakoulujen julkaisuarkistossa www.theseus.fi-osoitteessa.

Terveisin

Anna Lappalainen, Mennään mettään-projektityöntekijä, Lahden nuorisopalvelut
anna.lappalainen@lahti.fi, 050—398 5664

Taustatiedot

1. Työpaikkasi/taustatahosi
 - yhdistys/järjestö
 - Lahden nuorisopalvelut
2. Arvioi yhteistyön määrää leirityössä kuluneen vuoden aikana Lahden nuorisopalveluiden Mennään mettään-projektin ja oman tahosi (yhdistyksesi/järjestösi/toimipisteesi) välillä. Onko yhteistyö vähentynyt, pysynyt samana vai lisääntynyt verrattuna aikaisempaan leiriyhteistyöhön Lahden nuorisopalveluiden kanssa?
3. Millaista leiriyhteistyötä olet tehnyt Lahden nuorisopalveluiden Mennään mettään-projektin kanssa kuluneen vuoden aikana? Luettele ja kuvaile yhteistyön muotoja (kuten koulutukset, leirit, ohjaus, neuvonta...)?
4. Onko yhteistyö innostanut tahoasi järjestämään uusia leirejä?
5. Kuinka kuvailisit yhteistyön sujuvuutta Mennään mettään-projektin kanssa leiritointia kehittäessä?
6. Uskotko leiriyhteistyön vakiintuvan osaksi toimintaanne?
7. Onko teillä jatkosuunnitelmia leirityön kehittämisen osalta Mennään mettään-projektin kanssa? Millaisia?
8. Mennään mettään-projekti laati asiakirjaa kuvaamaan Lahden nuorisopalveluiden ja paikallisten nuorisoyhdistysten välistä yhteistyötä. Arvioi, miten yhteistyömallin laatimisprosessi on mielestäsi edennyt.
9. Onko asiakirjan laatimisesta mielestäsi hyötyä yhdistisyhteistyön kehittymiselle tulevaisuudessa? Millaista?

Kiitokset vastauksestasi!

Sisällönanalyysi: tiedonhankintahaastattelut

loka-joulukuu 2012

Lause	Pelkistys	Ryhmä
<p>Nuorisopalveluiden organisoima leirikalenteri koettu todella hyväksi mainostuskanavaksi</p> <p>Järjestöjen toiminnan mainostaminen Nuorisopalveluiden sivuilla/kautta: Nuorisopalveluilla tulee olemaan ensi kesänä leirikalenteri, johon LSNP:n leiri-ilmoitukset voidaan laittaa.</p>	leirikalenteri yhteinen tiedotuskanava leireille	nuorisopalveluiden tarjoama tuki
<p>4H:n valtakunnallisen leirin järjestäminen Naumi-Isorannassa tai piirin yhteisiä leirejä</p> <p>Yrittäjätapahtuma tai docksitter-leiri Naumissa</p>	yhdistysten omien leirien järjestäminen np:n leirikeskuksessa	nuorisopalveluiden tarjoama tuki
<p>Koiraleirille yhteistyötä nuorisopalveluiden kanssa</p> <p>Yhteisleiri järjestöille ja nuorisopalveluille, Nuorisopalveluiden kesäleiri KesäCamping järjestetään kesäkuussa viikoilla 24,25 ja 26. LSNP tulee esittelemään leirille toimintaansa ja pitää kalastusrastin jollakin leiripäivistä.</p> <p>KesäCamping-leireille yhteistyötä: katussiohjaaja kahdelle (1+2) leirille pitämään tanssituokiota, leirien mainostusta + flyereiden jakoa Möysän jäsenille maaliskuussa</p> <p>Nuokun sirkus tulee mukaan KesäCamping 2013 –leireille</p> <p>KesäCamping-ohjelmaa myös heidän lastenleirille (valmiita ohjelmapaketteja) ohjausta ja iltaohjelmaa leireille puolin ja toisin, purjehtijoita KesäCampingille vetämään purjehduspajaa</p> <p>KesäCamping-leirille mielellään tulevat ohjaamaan (Ninnin</p> <p>Mainostavat KesäCamping-leirejä jäsenilleen mahdollisuutena osallistua ja tulla kesätöihin. Harrastajista saattaisi löytyä aktiivisia nuoria ohjaajia.</p>	<p>np:n kanssa yhteistyössä järjestettävät leirit</p> <p>vierailut yhteistyötahojen leireille ja ohjelmien ohjaus</p> <p>yhteistyössä järjestettävien leirien mainostaminen omille jäsenille</p>	konkreettinen yhteistyö

LIITE 3(2)

<p>järjestöyhteistyön strategia puuttuu:</p> <p>tiedotus nuorisopalveluiden palveluista ja eduista: avustukset, tilat</p> <p>roolit tapahtumien toteuttamisessa ja yhteistyön tekemisessä: onko järjestöjen rooli palvelujen tuottaminen, kenellä on markkinointivastuu yhteistyötä tehdessä?</p> <p>Partiolaisilla toiminnan suunnittelu tapahtuu pitkällä tähtäimellä ja jäniteellä, min. vuosi eteenpäin. Otettava huomioon yhteistyötä tehdessä.</p> <p>Naumi-Isorannan leirikeskukseen käyttömahdollisuus</p> <p>tiedotusta nuorisopalveluiden mahdollisuuksista myös pienemmille järjestöille, monet eivät tiedä leirikeskuksesta ja muiden tilojen käyttömahdollisuuksista</p> <p>Tiedottamisessa ja viestimisessä tärkeää avoimuus ja aktiivisuus.</p>	<p>yhteistyömalli</p> <ul style="list-style-type: none"> - tietoa avustuksista, tiloista ja tuesta - roolit yhteistyössä - yhteistyötahojen toimintatapojen kunnioitus yhteistyötä tehdessä 	<p>yhteistyömallin sisältö</p>
<p>Nuorisopalveluiden järjestämään ohjaajakoulutukseen osallistuminen keväällä 2013? Ohjaajakoulutuksien yhdistäminen?</p> <p>ohjaajakoulutus keväälle 2013</p> <p>LSNP:n ohjaajilla mahdollisuus osallistua Mennään mettään-projektin järjestämään leiriohjaajakoulutukseen toukokuussa 2013</p> <p>Haluavat osallistua ohjaajakoulutukseen toukokuussa.</p>	<p>leiriohjaajakoulutus yhdistyksille</p>	<p>nuorisopalveluiden tarjoama tuki</p>
<p>yleisohjeistus ohjelmakokonaisuuksista kaikille leirikeskukseen käyttäjille</p>	<p>ohjeistusta leirikeskukseen käytöstä</p>	<p>nuorisopalveluiden tarjoama tuki</p>
<p>Lahden siniset(purjehdus) leirille yhteistyöhön, kun aiheena merirosvoleiri?</p> <p>suurleiri Naumissa tai Isorannassa purjehtijoille ja partiolaisille peräkkäin, yhteistyössä tehtä</p> <p>esim. Timotei+Nuokun sirkus samalla leirillä: esiintymistaitoleiri</p> <p>poikien ja miesten leiri kesälle 2014 yhteistyössä monien eri tahojen kanssa (Järvipelastus, Purjehdusseura, Vesijärven ankkuri, Kalakerho), 5-7 vrk.</p> <p>Leirien järjestäminen yhdessä eri järjestöjen kanssa: sirkus, lähialueen nuorisoteatterit</p>	<p>leirien järjestäminen yhteistyössä yhdistysten kesken</p>	<p>konkreettinen yhteistyö</p>

Sisällönanalyysi: sähköpostikommentit

Yhteistyömallin 1. version kommentoiminen sähköpostitse

Tammi-helmikuu 2013

Yhteistyömallin kehittäminen

Lause	Pelkistys	Ryhmä
<p>yhteistyön kuvaaminen vuosikellolla</p> <p>nuorisopalvelut järjestäisi ”ammattilaisten aamukahveja” ja ”vapaaehtoisten välipaloja” eli säännöllisiä tapaamisia järjestösektorin työntekijöiden ja nuorisopalveluiden työntekijöiden välille.</p> <p>säännöllisesti saman pöydän ääreen yhdessä miettimään ja suunnittelemaan</p> <p>yhteistyö- ja kehityskeskustelut yhdistysten kanssa</p>	<p>vuosikello</p> <p>säännölliset tapaamiset yhdistysten ja np:n välle (olemassa olevat ja uudet)</p>	<p>yhteistyön kuvaaminen</p> <p>yhteistyön kuvaaminen jatko ja tulevaisuuden suunnitelmat</p>
<p>asiakaslähtöisyys</p> <p>tiedottamisen ja viestinnän tärkeys</p> <p>vastuun jakautuminen</p>	<p>periaatteet</p>	<p>tausta</p>
<p>sopimuksen sisältö, kun kyseessä ei ole avustus</p> <p>yhteinen kehittämisen kohde kuvailtava</p>	<p>sopimuksen reunaehdot</p>	<p>tausta</p>
<p>myös omat kehittämisen ja toteuttamisen alueet esillä mallissa</p>	<p>oman toiminnan esittely</p>	<p>tausta</p>
<p>mallin yhteys strategiaan</p>	<p>perustelut yhdistisyhteistyön kehittämiseksi</p>	<p>tausta</p>
<p>konkreettiset tavoitteet ja niihin pääsemisen mittaaminen</p>	<p>yhteistyön tavoitteet ja onnistumisen mittaaminen</p>	<p>jatko ja tulevaisuuden suunnitelmat</p>

Sisällönanalyysi: kuulemistilaisuus

9.9.2013

Yhteistyömallin kehittäminen

Lause	Pelkistys	Ryhmä
<p>Vuosikelloon ammattilaisten aamukahvit eli kerran kuussa tunnin aamukahvit nuorten parissa toimiville, paikka ja koolle kutsuja vaihtuvasti, tarkoituksena vaihtaa ajatuksia ajankohtaisista aiheista ja tavata nuorten parissa toimivia, alustuksena joku ajankoh- tainen teema</p> <p>Vuosikellossa voisi olla myös vapaa- ehtoisten foorumi,tapahtuma jonne myös yhdistyksissä toimivat vapaaehtoiset ovat tervetulleita. tapahtumia pari kertaa vuodes- sa lokakuussa ja maaliskuussa.</p>	säännölliset tapaamiset yhdis- tysten ja np:n väelle	jatko- ja tulevaisuuden suunnitelmat
Yhteiset verkostotapaamiset 2 krt/vuosi	säännöllisten tapaamisten toistuvuus	jatko- ja tulevaisuuden suunnitelmat
<p>Toimijoiden jaksaminen yksi teema jatkon tapaamisiin: Nupa voisi tarjota kerran vuo- dessa kiitos/ kannustustapahtuman vapaa- ehtoislille</p> <p>Verkostotapaamisen alkuun/alustukseksi info yhdistysten pyörittämisestä</p>	tapaamisten sisältö	jatko- ja tulevaisuuden suunnitelmat
<p>Vuosikelloon yhdessä järjestettävät harras- te- ja järjestömessut</p> <p>Yhteisiä tapahtumia</p>	yhdessä järjestettävät tapah- tumat	jatko- ja tulevaisuuden suunnitelmat

Yhteistyön kehittäminen

Lause	Pelkistys	Ryhmä
<p>Verkostotapaaminen 2 krt/vuosi max</p> <p>Muutaman kerran vuodessa hyvä juttu, vapaaehtoisuus ilman virallista pönöttämistä plussaa: ideoita yli rajojen</p> <p>Vuosikelloon ammattilaisten aamukahvit eli kerran kuussa tunnin aamukahvit nuorten parissa toimiville, paikka ja koolle kutsuja vaihtuvasti, tarkoituksena vaihtaa ajatuksia ajankohtaisista aiheista ja tavata nuorten parissa toimivia, alustuksena joku ajankohmainen teema</p> <p>Vuosikellossa voisi olla myös vapaaehtoisten foorumi, tapahtuma jonne myös yhdistyksissä toimivat vapaaehtoiset ovat tervetulleita. tapahtumia pari kertaa vuodessa lokakuussa ja maaliskuussa</p> <p>Toimijoiden jaksaminen yksi teema jatkon tapaamisiin: Nupa voisi tarjota kerran vuodessa kiitos/ kannustustapahtuman vapaaehtoisille.</p>	<p>säännölliset tapaamiset</p>	<p>nuorisopalveluiden tarjoama tuki</p>
<p>Yhdistystoimintakoulutus yhdistystoiminnan perusteista</p> <p>Verkostotapaamisen alkuun/alustukseksi info yhdistysten pyörittämisestä</p>	<p>säännöllisten tapaamisten sisältö</p>	<p>nuorisopalveluiden tarjoama tuki</p>
<p>Sähköinen esite kaikista toimijoista</p> <p>Sähköpostilistat tiedottamiseen</p> <p>FB-ryhmä tiedottamiseen</p> <p>Foorumi, joka tiedottaa kuka tekee mitäkin, osaisi ohjata kyselijöitä</p> <p>Sähköpostia käytettäisiin koollekutsumiseen, ei ainoa tiedotusväline</p> <p>Mahdollisimman vähän sähköpostia</p> <p>Nettisivuille järjestöinfo</p> <p>Kaivataan nuorisopalveluilta koordinaointia, tiedottamista ja keskustahona olemista, esim. yhteinen tiedotuskanava/tapahtumakalenteri/sähköpostilista/linkkilista nuorisopalveluiden alle, josta yhdistykset löytävät lisätietoa</p>	<p>tiedottamisen ja yhteydenpidon kehittäminen</p>	<p>nuorisopalveluiden tarjoama tuki</p>
<p>Yhteinen kalenteri/vuosikello nettiin, koska tapahtumien ja toimintojen aikatauluttaminen hankalaa, voisi tuoda myös yhteistyöhankkeita</p>	<p>tapahtumakalenteri yhteinen tiedotuskanava</p>	<p>nuorisopalveluiden tarjoama tuki</p>

LIITE 5(3)

<p>Ohjaajavaihtoa, palvelujen vaihtoa ja tilojen vuokrausta yhdistysten kesken</p> <p>Yhdistykset voisivat mainostaa myös toisiaan toistensa ilmoitustauluilla</p> <p>Omia tapahtumia järjestettäessä tulisi miettiä yhteistyömahdollisuuksia muiden nuorisoyhdistysten kanssa</p> <p>Tapahtumia yhteistyössä ja sitä kautta osaamisen jakamista</p> <p>Yhteiset tapahtumat ym. tempaukset esim. yhdistysmessut/ harraste- ja järjestömessut nuorille</p> <p>Yhteisiä tapahtumia: esim. joulun alla joulu- markkinat kaikilla, miksei tehdä yhdessä isoja markkinoita, ettei tule päällekkäisyyksiä</p>	<p>yhdistysten välinen yhteistyö</p>	<p>konkreettinen yhteistyö</p>
---	--------------------------------------	--------------------------------